Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нээ гарана | № 162 (14182) | 1973 оной июлиин 12, четверг | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. И. КРЕМЛЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Зүрхэнэй һудалай хирургие хүгжөөхэ хэрэгтэ, арадай элүүрые хамгаалгада мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө медицинын эрдэмэй доктор, профессор, Новосибирскдэхи шуһанай патологиин эрьесын институдай директорэй орлогшо нүхэр **Кремлев** Николай Игнатьевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной июлиин 6.

БААТАР ВЬЕТНАМДА АЛДАР СОЛО!

СОВЕТ-ВЬЕТНАМ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй правительствын уряалаар хани һоной албанай хэрэгээр Москвада ерээд байһан Вьетнамай Ажалшадай партиин, Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегацитай совет хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд июлиин 10-да Кремль соо эхилбэ.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр А. А. Гречко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, гадаадын экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша К. В. Русаков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин, СССР-һээ ДРВ-дэ байдаг элшэн сайд И. С. Щербаков хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадана.

Вьетнам талаһаа — Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министр Фам Ван Донг, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министрэй орлогшо Ле Тхань Нги, ПТВ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ДРВ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Во Тхук Донг, ДРВ-гэй министр, Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Нгуен Ван Кха, ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Нгуен Ко Тхать, ДРВ-гэй национальна оборонын министрэй орлогшо генерал-майор Чан Шам гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаа.

Хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын шухала асуудалнуудые, Вьетнамай Демократическа Республикада социализм байгуулгын, Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээ хэлбэришэгүй бэелүүлгын аша туһада совет-вьетнам хани барисаанта харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудые аха дүүгэй хани барисаанай, үгэеэ бүриин хүсэдөөр ойлголсолгын, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хаража үзэһэн байна.

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

(ТАСС).

ТАСС-ай фототелеграфаар абтаһан зураг.

АХА ДҮҮГЭЙ, ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министр Фам Ван Донг түрүүтэй Вьетнамай Ажалшадай партиин, Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегациин хүндэлэлдэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство июлиин 10-да Кремлиин Ехэ ордон соо сайлалга хэбэ.

ДРВ-гэй партийно-правительственна делегациин гэшүүд, бусад вьетнам нүхэд сайлалга дээрэ байлсаа.

РЮВ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Данг Куанг Минь эндэ байлсаа.

Совет талаһаа — нүхэд Л. И. Брежнев, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н.В. Подгорный, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд, КПСС-эй ЦК-гай таһагуудые даагшад, КПСС-эй ЦК-гай аппарадай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, бусад туслхай тушаалтад сайлалгада хабаадаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев суглаарагшадта хандан үгэ хэлэбэ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Ле Зуан!

Хүндэтэ нүхэр Фам Ван Донг.

Хүндэтэ ханинар!

Танаар дамжуулан, баатар вьетнам арадые манай Коммунис партиин, бүхы совет арадай үмэнэһөө бидэнэр амаршалнабди. Вьетнам арадтай совет хүнүүд үнинэй, бата бэхи, эбдэршэгүй хани барисаанай холбоотой юм.

Элитэ ехэ марксист-ленинец Хо Ши Минэй байгуулһан Вьетнамай Ажалшадай партиие, революционно гүнзэгы хубилалтануудые бэелүүлһэн, мүн империалис эрхэг түримхэй добтолгын эсэргүүн шанга жэлнүүдэй бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы арад түмэнөө бодхооһон, тиигээд эрхэ сүлөөгэй, социализмын түлөө хүндэ хүшэр шалгалтануудые соогуур нэрэ хүндэтэйгөөр үргэжэ гараһан партиие бидэнэр амаршалнабди. (Альга ташалга).

Хо Ши Минэй үнэн сэхэ шабинарые, марксистско-ленинскэ ниитэ үзэл сурталай, манай Коммунис партинуудай уг зорилгын түлөө эрэлхэгээр тэмсэгшэдые, манай ханинар, нүхэдүүд Ле Зуаниие, Фам Ван Донгые, вьетнамай бусад хүтэлбэрилэгшэдые бидэнэр халуунаар амаршалнабди. (Альга ташалга).

Хүндэтэ вьетнам нүхэдүүд, бидэнэр таанадтай нэгэтэ бэшэ уулзаабди. Зүгөөр мүнөөнэй уулзалга онсо удхатай юм. Дайнай дүүрэһэн сагта, энэ дайнда элитэ ехэ амжалтые вьетнам арадай туйлаһан сагта, бүхы газар дэлхэй дээрэ шэнэ оршон байдалай тогтожо байһан сагта, эб найрамдал тээшэ, түгшүүрилтэ байдалые һулааруулха тээшэ шэглэһэн харгы замай бүри элитээр гаргагдажа байһан сагта энэ уулзалга боложо байна.

Вьетнамай Ажалшадай партиие, манай бүхы вьетнам ханинарые түүхын илалтануудайнь дашарамдуулан, бидэнэр Советскэ Союзай Коммунис партиин үмэнэһөө, совет арадай үмэнэһөө халуунаар амаршалнабди! (Нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалга).

Совет хүнүүд вьетнам ханинартайгаа хододоо суг байгаа. Эб найрамдалай, социализмын түлөө танай тэмсэлдэ бүхы талын дэмжэлгэ, туһаламжа хүргэхэ ябадалые бидэнэр интернациональна уялгамнай гэжэ тоолодог байгаабди, тоолоожошье байнабди. (Альга ташалга). «Вьетнамай Демократическа Республикын [illegible] үргэһэн социализмын дүлые хэншье хэзээшье унтаргаажа шадахагүй» гэжэ бидэнэр партиингаа үшөө XXIII съезд дээрэ бата этигэмжэтэйгээр мэдүүлээ һэмди. (**Альга ташалга**). Мүнөөдэр энэ дүлэн бүхы дэлхэйн үмэнэ носожо байна.

Вьетнамдахи дайн имагтал нютагтахи хёмороон байгаагүй, байха ёһошьегүй байгаа. Тэрэ хадаа олон гүрэнүүдэй аша туһые дайраһан байна. Тэрэнэй хойшолон бүхы дэлхэйн политикада нүлөөлжэ байгаа. Социалис гүрэндэ эсэргүүгээр сэхэ эзэрхэг түримхэй добтолго хэһэн ушар уласхоорондын оршон байдалые һайжаруулха замые горитойхоноор хааһан юм. Тиимэһээ Зүүн-Урдахи Азидахи дайн сэрэгэй гуламтые усадхахын түлөө тэмсэл КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаһан эб найрамдалай программын гол шухала зүйлэнь, социалис гүрэнүүдэй, мүнөө үе сагай бүхы түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй ниитэ эрилтэ зүндөө болоогүй байха.

Дүрбэн жэлэй саада тээ Москвада болоһон коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй шухала тобшололые мүнөөдэр һануулхада, зохисотой гэжэ һананаб. Энэ тобшололой удхань иимэ: «Дайнай аюулда эсэргүү, олониитые хюдахаар арадуудта аюул тохёолдуулжа байһан дэлхэйн термоядерна дайнай аюулда эсэргүү тэмсэл, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэл болбол империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй нэгэдэмэл ажал ябуулгын гол зүйлэнь урдынхидаал мэтэ үлэнэ».

Советскэ Союзай, аха дүү бүхы социалис оронуудай зүгһөө Вьетнамда интернациональна дэмжэлгэ хүргэхэ ябадал энэ тэмсэлэй таһаршагүй хубинь болоһон байна. Вьетнамай агууехэ габьяа, тэрэнэй илалта — энэ хадаа империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй ехэ амжалта, социальна дэбжэлтын хэрэгэй ниитэ амжалта мүн гээшэ. (**Альга ташалга**).

Мүнөө вьетнам нүхэдэй илалта шухала политическэ документ болохо Парижай хэлсээгээр баталагданхай. Социалис байгуулалтаяа саашань хүгжөөхэ харгы зам Вьетнамай Демократическа Республикын үмэнэ нээгдээ, ороноо эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ тээшэ дабшаха эрхэ нүхэсэл байгуулагдаа.

Вьетнамай Демократическа Республикын, Урда Вьетнамай Саг зуурын революционно правительствын хараа бодолтой бидэнэр һаналаа нэгэдэнги байнабди, тиигээд Парижай хэлсээе бүхы талын зүгһөө хүсэдөөр, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхые хүсэнэбди. Вьетнам тушаа уласхоорондын конференциин түгэсхэлэй акт доро манай ороной гараа табиһан ушар имагтал иимэ удха шанартай.

Өөрынгөө гуримые хэндэшье баадхаха эрмэлзэлые социалис оронууд буруушаадаг юм. Революцинууд газаа тээшээ абаашагдадаггүй. Зүгөөр бидэнэр контреволюциие газаа тээшэнь абаашахада эсэргүүгээр, арадуудай дотоодын хэрэгтэ империалис ёһоор хамааралсалгада эсэргүүгээр хододоо шууд сэхээр тэмсэдэгбди. Арад бүхэн ниитын байгуулалтые шэлэн абаха, хуби заяагаа өөрөө тодорхойлхо хубаалдашагүй эрхэтэй байха ёһотой.

Имагтал энээнэй түлөө олон жэлэй туршада социалис оронууд бата бэхи эб найрамдалай түлөө шууд сэхээр тэмсэдэг гээшэ. Иимэ амгалан байдалай аша туһые гансахан мүнөөнэй бэшэ, харин ерээдүйн үеын хүнүүд хэрэглэжэ шадаха юм.

Эб найрамдалай программые бэелүүлжэ, Советскэ Союз КПСС-эй XXIV съездын һүүлээр уласхоорондын аюулгүй байдалые саашадань бэхижүүлхэ талаар хэдэ хэдэн томо алхамуудые хээ.

Тэдэ шухала алхамуудай нэгэниинь гэхэдэ—Советскэ Союз ба Америкын Холбоото Штадуудай баталһан ядерна дайе усадхаха тухай хэлсээн болоно. Энэ хэлсээе, мүн совет-американ бусад хэлсээнүүдые бэелүүлхэ ябадалай гансашье совет болон американ арадуудай аша туһада харюусахаһаа гадна, мүн уласхоорондын оршом дээрэ политическэ байдалые бүхыдэнь һайжаруулха аша туһада мүн бүхы социалис хани барисаанай аша туһада, социальна дэбжэлтын хэрэгтэ харюусаха байһанда бидэнэр һэжэглэнэгүйбди.

Европодо аюулгүй байдал, хани харилсаа тогтоохо талаар зүблөөн Хельсинкидэ хүдэлмэрээ амжалтатайгаар эхилээ. Тэрээндэ бүхы хабаадагшадай зүгһөө һайн хүсэл оролдолгын гаргагдаа һаа, тэрэ Европодохи эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ шухала шата болоожо шадаха, болохошье ёһотой. Советскэ Союз ниитэ Европын зүблөө бэлэдхэхэ хэрэгтэ бага бэшэ ажал хээ, тиин бидэнэр уласхоорондын энэ шухала хэрэгэй хүсэд дүүрэн амжалтатай байхые туйлахын тула оролдохобди.

Хэрбээ богонёор хэлэбэл, дэлхэйн политикада болоожо байһан һайн хубилалтануудай удхань гэхэдэ, амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын ёһо гуримуудай гэхэ гү, али социализм тогтоолгын эгээн эхиндэ В. И. Ленинэй ухаалан зохёоһон ёһо гуримуудай эшэ үндэһөөр уласхоорондын харилсаануудай шэнэдхэн байгуулагдажа эхилһэн ябадал болоно.

Энэ хадаа — юрын хэрэг бэшэ байһаниинь мэдээжэ. Энэ хадаа политическэ бодомжотой, шууд сэхэ, оролдосотой байха эрилтэ табина. Ушар юуб гэхэдэ, ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанууд тухай эндэ хэлэгдэнэ. Бидэнэр марксистско-ленинскэ үзэл суртаалые, хүдэлмэришэн ангиин үзэл сурталые батаар баримталнабди. Капиталис гүрэнүүдтэ — өөрын, буржуазна үзэл суртал бии ха юм. Зүгөөр энэ ушар түгшүүрилтэ байдалые һулаaруулха тээшэ, хүн түрэлтэнһөө атомна хюдалгын аюулые хододоо зайсуулха таарамжатай хэмжээнүүдые абаха талаар тодорхой алхамуудые хэхэ хэрэгтэ һаад болохо ёһогүй гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Гансашье политическэ талаар бэшэ, мүн дайн сэрэгэй талаар бодото хэмжээнүүдые бэелүүлхые удаа дараалан туйлаха ябадал шухала гэжэ Советскэ Союз тоолоно. Эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэһээ түгшүүрилтэ байдал гүнзэгыгөөр, бата бэхеэр һулааруулха ябадал, эб найрамдал бэхижүүлхэ бүхы хэрэг горитойхоноор дулдыдаха байна.

Эб найрамдалай байшангые орон бүхэнэй арад бүхэнэй бэеэ даанхай байдалые хүндэлэлгын бата бэхи үндэгэ һуури дээрэ бодхоохые, түгшүүрилтэ байдалай һулааралгын гүнзэгы, бүхы талын шэнжэ шанартай байхые Советскэ Союз аха дүү социалис оронуудтай гар гараа барилсан туйлахые оролдоно.

Энэ талаар Зүүн-Урдахи Азидахи, мүн бүхы Азиин түби дээрэхи оршон байдалые хүсэдөөр гуримшуулга шухала удха шанартай байха байгаа.

Урда Вьетнамда демократическа гүнзэгы хубилалтануудые хэхын түлөө, хойто ба урда зүгэй хубинуудые эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ эрхэ нүхэсэл байгуулхын түлөө тэмсэл хархис хүсэнүүдэй зүгһөө мүнөө эсэргүүсэлтэ абана. Лаосто эб найрамдал байгуулха, национальна эблэрэлгэ туйлаха тухай хэлсээ бэелүүлгэдэ һаад хэхэ ушар үзэгдэнэ. Камбоджодо зэбсэгтэ тэмсэл үргэлжэлһөөр, тэндэ патриотическа хүсэнүүд орондоо бодото эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдал асархын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Вьетнамай газар дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар ДРВ-гэй шууд сэхэ политикын амжалта национальна уг зорилгынгоо түлөө тэмсэжэ байһан Индохитадай хахад олтирогой бүхы арадуудые зоригжуулна.

Бүхы Индохитадай хахад олтирог дээрэ эб найрамдал байгуулга Азиин үргэн ехэ түби дээрэ аюулгүй байдал бэхижүүлхэ талаар саашадаа тодорхой алхамуудые хэхэ һайн эрхэ нүхэсэл байгуулха һэн, ямаршье илтаагүйгөөр Азиин бүхы гүрэнүүдэй хоорондо адли тэгшэ эрхэтэй, һайн хүршэ ёһоной хани харилсаа байгуулгада шэнэ түлхисэ болоожо үгэхэ һэн гэжэ бидэнэр һананабди.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, Израилиин эзэрхэг түримхэй добтолгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые манай орон хэлбэришэгүйгөөр дэмжэжэ байгаа, дэмжэнэшье. Израилиин сэрэгүүд эзэмдэгдэһэн бүхы араб газар дээрэһээ гаргагдаха ёһотой, Дүтын Зүүн зүгэй бүхы оронуудай, арадуудай аюулгүй байдал Аюулгүйн Соведэй, ООН-ой Генеральна Ассамблейн мэдээжэ шиидхэбэринүүдэй ёһоор, найдамтайгаар хамгаалагданги байхын тула энэ районой гүрэнүүдэй хилэнүүд һэргэн байгуулагдаха зэргэтэй.

Манай ниитын үндэр дээдын уг зорилго — газар дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалай түлөө бүри ехэ эршэтэйгээр, бүри оролдосотойгоор тэмсэхыемнай уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлгын амжалта бидэ бүгэдэниие уялгана. Бүхы арадуудай хүсэдэг гол шухала эрилтэдэ харюусадаг социалис гүрэнүүдэй гадаадын политическэ ажал ябуулгын гол шухала зүйлынь энэ болоно.

Нүхэдүүд!

Зүүн-Урда Азиин оршон байдалай хүгжэлтын талааршье, мүн бүхы уласхоорондын хүгжэлтын талааршье эрид хубилалтын шухала үедэ манай уулзалга болоожо байна гээд хэлэхэдэ болохо. Уласхоорондын байдалдахи һайн хубилалтые батадхахые, бусалтагүйгөөр урагшаа дабшахыень бидэнэр хүсэнэбди. Социалис гүрэнүүдэй жагсаалай саашанхи ургалта, национальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдтэй дэлхэйн социализмын нягта союз, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай, империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлые, харилсаае хүгжөөлгэ энээндэ туйлай ехээр туһалха байна.

Вьетнамай партийно-правительственна делегациин ерэһэн ушарые, мүнөөдэр эхилһэн хөөрэлдөөе иимэ һанамжатайгаар хараха зуураа, манай хамтын ажал бол совет-вьетнам хани барисаае шэнэ хэмжээндэ гаргаха, шухала бүхы һалбаринуудаар манай хани харилсаанай хэмжээе үргэдхэхэ, манай ниитын агууехэ революционно туйлалтые — дэлхэйн социалис байгуулалтые бэхижүүлгэдэ оруулагдаһан һайн хубита болоожо шадаха юм гэжэ мүнөө тодорхойлон хэлэжэ шадаха байнабди. (**Альга ташалган**).

Дайн сэрэгэй үедэ совет-вьетнам хани барисаанай ашаг үрэ, хүсэн этигэмжэтэйгээр гэршэлэгдээ һэн. Мүнөө амгалан байдалай үедэ манай вьетнам нүхэдтэй суг хамта манай арадуудай аха дүүгэй барисаае бүри ехээр бэхижүүлхэ эрмэлзэлгээр дүүрэн байнабди. (**Альга ташалга**).

Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын шалгагдаһан ёһо гуримуудай үндэһөөр манай партинуудай үргэн, ашаг үрэ ехэтэй, саг үргэлжын холбоо барисаанай түлөө, ниитын организацинуудай нягта барисаатай байхын түлөө, үргэн ехэ экономическа харилсаатай байхын түлөө бидэнэр оролднобди. Дайгаар һандаргагдаһан экономикоё һэргээн бодхоохо, ажалшадай материальна ажаһуудалые һайжаруулха, культура болон эрдэм гэгээрэлые хүгжөөхэ талаар ханинарайнгаа хүсэл эрмэлзэлые совет арад һайнаар ойлгоно.

Бэеэ хамгаалха хэрэг бэхижүүлгэдэнь, эзэрхэг түримхэй добтолгодо эсэргүү тэмсэлдэнь вьетнам арадта Советскэ Союз олон жэлэй туршада үргэн ехэ, үнэн сэхэ туһаламжа хүргэжэ байгаа. ДРВ-гэй экономикын хүгжэлтэдэ мүн лэ горитойхон туһаламжа хүргөөбди. Хүргэгдэһэн бүхы туһаламжые бусаалтагүй туһаламжа гэһэн шиидхэбэри КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство баталан абаа гэжэ вьетнам нүхэдтөө дуулгаха ушар намда таатай зохид байна. (**Үни удаан альга ташалга болоно**). Бүхы социалис гүрэнүүдэй интернациональна туһаламжада түшэглэн, Вьетнамай Демократическа Республика урдаа байһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэхэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди! (**Альга ташалга**).

Нүхэдүүд, Вьетнамай партийно-правительственна делегациин ерэһэндэ ехэ ханангиа байһанаа мэдүүлээд, хүндэ үргэхыемни зүбшөөгыт:

Баатар вьетнам арадай түлөө!

Тэрэнэй дайшалхы манлай — Вьетнамай Ажалшадай партиин түлөө!

Совет-вьетнам эбдэршэгүй хани барисаанай түлөө!

Манай хүндэтэ ханинар—нүхэр Ле Зуанай, нүхэр Фам Ван Донгын элүүр энхын түлөө, бүхы вьетнам нүхэдэй элүүр энхын түлөө! (**Нэрьемэ альга ташалга**).

Удаань Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан үгэ хэлээ.

НҮХЭР ЛЕ ЗУАНАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэд Брежнев, Подгорный, Косыгин!

Советскэ Союзай партиин ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд!

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Манай делегациие угаа хани халуунаар угтаһанайнь түлөө Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, Совет правительствада, совет арадта Вьетнамай ажалшадай партиин, Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын делегациин зүгһөө баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Манай орон тухай, манай арадай революционно алдарта хэрэг тухай хэлэһэн һайн һайхан үгэнүүдэй түлөө нүхэр Л. И. Брежневтэ баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. (**Альга ташалган**).

Олон удаан жэлдэ үнэтэ ехэ туһаламжа вьетнам арадта үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзай алдарта Коммунис партида, нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедтэ, Совет правительствада агууехэ совет арадта баясхалан хүргэнэбди, энэ хадаа вьетнам арадта олон удаан жэлдэ туһа үзүүлжэ, американ империалистнуудта эсэргүүсэн, Эхэ ороноо абархын, социализм байгуулхын түлөө вьетнам арадай хэһэн агууехэ тэмсэлдэ горитой туһа нэмэри болоожо үгөө, тингэжэ американ империалистнуудта эсэргүүсэн, Эхэ ороноо абархын, социализм байгуулхын түлөө агууехэ тэмсэлдэнь үнэтэ ехэ туһа нэмэри үзүүлээ. (**Удаан альга ташалганууд**).

Хүндэтэ нүхэдүүд!

«Уһа уухадаа, урдан гарадаг газарыень мэдэ» гэһэн вьетнам арадай оньһон үгэ бии ха юм даа.

Мүнөөдэр, илалтада хабаатай баярай оршон байдалда, Вьетнамай Ажалшадай парти, Вьетнам арад үнгэрһэн табяад шахуу жэл соо Вьетнам арадай революционно хэрэгтэ Советскэ Союзай Коммунис партиин, совет арадай үзүүлһэн шухала туһаламжые дахин дахин һанан дурдана. Вьетнамай революциин мүндэлжэ байһан түрүүшын үдэрһөө алдарта илалта хүрэтэр, илангаяа Америкын империалистнуудта эсэргүү тэмсэлдэнь, Эхэ ороноо хамгаалха, социализм байгуулха хэрэгтэнь КПСС, Совет правительство, совет арад, интернационализмын һайн һайхан үзэл бодол баримталан, Вьетнам арадтай сугтаа саг үргэлжэ дабшаа, тиихэдээ т[illegible]рэниие үнэн зүрхэнһөө дэмжээ, аха дүү ёһоной һайн һайхан туһаламжа хүргөө. (**Альга ташалган**). КПСС-эй XXIII, XXIV съезднүүдэй мэдүүлгэ болон хандалгые бидэнэр саг үргэлжэ һанажа ябахабди, тэдэ мэдүүлгэ болон хандалга вьетнам арадта шэнэ этигэл болон зориг түрүүлһэн б а й г а а. Совет аха дүүнэр болон эгэшэ дүүнэрэй тоолошогүй һайн һайхан, сэдьхэл хүдэлгэмэ хэрэгүүдэй хажуугаар Советскэ Союзай зүгһөө үзүүлэгдэдэг хүсэтэ дэмжэлгэ, асари ехэ, олон талын туһаламжа хадаа шэнэ ехэ илалта туйлаха замдамнай, мүнөөнэй толотомо илалта хүрэтэрнай, Вьетнам арадта шэнэ хүсэ нэмээгээд, манай бүхы ороной хүн зониие, сэрэгшэдые ехээр урмашуулаа. (**Альга ташалган**). Энэ дэмжэлгэ болон туһаламжа хадаа ниитэ үзэл сурталай талаар нүхэдүүд болон аха дүүнэрэй ехээр жагсанги байһые эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Мүнөөдэр, үнэн зүрхэнэй, баяр баясхалангай оршон байдалда, Вьетнамай ажалшадай партиин, ДРВ-гэй правительствын, бүхы вьетнам арадай үмэнэһөө КПСС-эй ЦК-да, Совет правительствада, совет арадта үнэн зүрхэнэй, гүн ехэ мэдэрэлээ дамжуулхыемнай зүбшөөгыт. (**Альга ташалган**).

Советскэ Союз гэдэг танай ороной нэрэ вьетнам хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэндэ хэр угһаа хойшо онсо һуури эзэлдэг байна, юуб гэхэдэ Советскэ Союз хадаа Октябриин революциин Эхэ орон мүн, энэ орон хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе нээжэ үгөө, энэ орон Ленинэй, дэлхэйн революциин сэсэ мэргэн вождиин орон мүн. Советскэ Союз хадаа манай арадые, манай ороние абарха орон гээшэ гэжэ Вьетнамай түрүүшын коммунист Хо Ши Мин хараһан юм. Эхэ ороноо хамгаалха, барилгануудые бодхоохо хэрэгтэ совет аха дүүнэрэй, эгэшэ дүүнэрэй илалта түгэс алхам бүхэниие Вьетнамай революционернүүд, Вьетнамай арад ямаршье сагта, урдань колониальна гуримай хатуу шэрүүн үе соо, бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй болоод байһан мүнөө үедэшье, ехэ талархалтайгаар, баяр баясхалантайгаар адаглан харадаг байһан юм, мүнөөшье адаглан харана. Совет арадай дабажа гараһан хүшэр хүндэ аад, алдарта революционно тэмсэлэйнь зам үхэлгүй мүнхэ шатань болонхой, энэ хадаа социализмын һүр хүсэтэй байһыень дайн байлдаандашье, зохёон байгуулхы ажалдашье совет хүнүүдэй агууехэ бэлигтэй байһыень гэршэлэн харуулна.

Советскэ Союз социализм амжалтатайгаар байгууһан түрүүшын орон байха зуураа, коммунис обществэ байгуулжа байһан орон мүн. тингэжэ хүн түрэлтэнэй эгээл гүн гүнзэгы, һайн һайхан хүсэл бодол бэелүүлнэ. Советскэ Союз хадаа хэдэн арбаад жэлэй турша соо дэлхэйн түүхэдэ туйлай ехэ хубитаяа о р у у л һ а н а йнгаа ашаар, хүсэн түгэс экономическа, сэрэгэй хүсэ шадалтай болоһонойнгоо ашаар эб найрамдалай түлөө, национальна бэеэ даанхай байдалай, демократиин, социализмын түлөө арадуудай тэмсэлдэ онсо ехэ үүргэ дүүргэжэ байна.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

ФЕРМЭ БҮХЭНДЭ —ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ

«Колхоз, совхозуудта үбhэ, тэжээл бэлэдхэлгые саг соонь үнгэргэхэ, 1973—1974 онуудай малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ талаар хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталан абаhан тогтоолые республикымнай ажалшад hайшаан дэмжээд, ниитынгээ hүрэг олон малда үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абаха шухала хэрэгтэ гол анхаралаа табинхай. Зунай зулгы сагта тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар ябуулжа, урда жэлэйхиhээ жэшээгүй ехэ үбhэ тэжээл хуряажа абахын түлөө хүдөөгэй ажалшан бүхэн оролдохоор шиидэнхэй.

ри таряалан, сабшалангай ургаса hайжаруулха габшагай хоёр hара соносхогдодог болонхой. Габшагай хоёр hарын туршада ажахы бүхэндэ горитойхон хүдэлмэри хэгдээ. Таряалан, сабшалан дээрэ энэ хугасаада 518 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдажа тараагдаа, 9 мянган гектарта үтэг хэгдэhэн, 2,5 мянган гектар сабшалан үндэhөөрөө hайжаруулагдаа. 56.180 гектар таряаланда, 35.600 гектар сабшаланда минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Байгша ондо газар уhалха хүдэлмэридэ горитойхон анхарал табигдана. Энэ хүдэлмэри сэхэнхи колхозуудта мүнөөшье эмхи гуримтайгаар ябуулагдажа байнхай.

Гүрэндэ мяха, hү, ноохо, үндэгэ худалдаха табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлхын тула республикымнай малшад урда жэлнүүдhээ жэшээгүй hайнаар хүдэлжэ гараха зэргэтэй. Ерэхэ үбэлжэлгэдэ hайн бэлэдхэлтэй, үбhэ тэжээлээр элбэг орожо шадабал, колхоз, совхоз бүхэн хараалhан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэнь элитэ.

Урдаа табиhан түсэб, даабаряа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ниитын адууhа малда бардам хүрэхэ үбhэн тэжээл бэлэдхэхэ шухала гэжэ ажахын малшан бүхэн энээниие hайн ойлгоно.

Тиигэжэ hүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар нилээд хүдэлмэри хэгдээ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай ажахынууд таряа талханай зүйл, шэмэтэ болон бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Энэ хугасаада колхоз, совхозуудта 441 мянган тонно орооhо таряан, 44350 тонно хартаабха, 59400 тонно тэжээлэй корнеплодууд, 285.200 тонно кукурузын набша намаа, 230.670 тонно үбhэн хуряагдажа абтаа. Олохон ажахынууд газар таряаландаа эзэн ёhoop хандаhанай ашаар эды шэнээн орооhо таряа, үбhэ тэжээл хуряагаа гэжэ тэмдэглэхээр. Малда эдюулэгдэхэ обёос, ешмээн урда жэлнүүдтэ орходоо hураггүй ехэ таригдаа. Мүн горохой тарилга эрид үргэдхэгдэhэн байна. 1971 ондо республикымнай ажахынуудта 12.100 гектарта горох ургуулагдаhан байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ энээнэй 20600 гектарта хүргөө.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ ногооной, тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай hайн ургаса хуряажа абахын тула намартаа, хабартаа таряалан сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргаха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар ябуулхые оролдоо. Уhалууриин газарые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэлгэдэ хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд анхаралаа табижа байна.

Эрхим hайн үрэhөөр тарилга хэдэг колхоз, совхозууд ямаршье уларилтай жэлдэ тогтууритай hайн ургаса хуряажа абана гэжэ hүүлшын жэлнүүдэй ажаглалта гэршэлhэн байна. Байгша ондо орооhото ургамалнуудай 75—80 процент hайн үрэhөөр таригдаа. Энэ хүдэлмэри саашадаашье hайнаар ябуулагдаха бээз гээд ажахынуудай мэргэжэлтэдтэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Республика доторнай 1,5 миллион гектар сабшалан тоологдоно гэхэ гү, али энэнь бүхы элдүүриин газарай гурбанай хоёр хубиие эзэлнэ. Ниитын адууhа мал зунай бэлшээриин хаhада тэжээлээр 100 процент, үбэлэй туршада 60 процент хангагдана. Яруунын, Захааминай, Ахын аймагай ажахынуудта энэ хэмжээнь бүри ехэ. Ушар иимэhээ республикымнай колхоз, совхозуудта жэл бүри таряалан, сабшалангай ургаса hайжаруулха габшагай хоёр hара соносхогдодог болонхой.

Орооhото ургамалнуудые, овощ тарилга дүүрэбэ. Хүдөөгэй механизаторнууд ургасын хойноhоо харууhалга хэхэ хүдэлмэриие саг болзортонь, hайнаар хэхэ уялгатай. Байгша ондо 280 мянган гектарта хорон хаягдажа, буртаг үбhэн үгы хэгдэхэ байна. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд энэ шухала хүдэлмэрее эмхи гуримтайгаар ябуулха зэргэтэй. Хаа хаанагүй элбэгээр орохон хура бороогой hүүлээр буртаг ногооной гараса улам түргэдэнэ. Тиимэhээ ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ, тарилгын «дайсадтай» тэмсэжэ болоно. Харгын захаар, таряанай тоог, малай байра шадар элбэгээр ургаhан буртаг үбhые үрэнhээ гүбихэhөөнь урда сабшажа үгы хэхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулха.

Гэбэшье республикын олонхи ажахынуудта таряалан, сабшалан уhалха хүдэлмэри хангалтагүй. 105.480 гектар сабшалан хоёрдохёо уhалагдаха байhан hаа, июниин арбанай байдалаар энэнь 50 мянгада хүрөө. Колхоз, совхозуудай мэдэлдэ байhан 200 бүлүүр станциин 130-ниинь мүнөө үедэ хүдэлгэгдэнэ. Улаан-Үдын, Бэшүүрэй, Загарайн аймагуудай ажахынууд энэ хүдэлмэриие hулаар ябуулна. Дээрэ дурсагдаhан аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд бии байгаа дутуу дунданууд даа дары усадхажа, бүхы бүлүүр станцинуудаа түхэреэн сүүдхын туршада хүдэлгэжэ, таряалан, сабшалан уhалха хүдэлмэриие hайжаруулхаар болонхой.

Ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үдэрhөө үдэртэ ойртожо байна. **Байгша ондо ажахынууд 800 мянган тонно бүдүүн тэжээл, 1 миллион тонно шэмэтэ тэжээл адууhа малдаа бэлэдхэжэ абаха түсэбтэй юм.** Колхоз, совхозуудай луговодууд, механизаторнууд байгша ондо 350 мянган гектар сабшалангай ногоо, 91,4 мянган гектарай силосэй ургамалнуудые, 8,2 мянган гектарай шүүhэтэ тэжээл хуряаха байна. Үбhэ хуряаха хүдэлмэриие үсөөхэн үдэрэй туршада, hайн шанартайгаар дүүргэхын тула ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэд зохисотой хэмжээ абаха зэргэтэй. Энэ шухала ажалые хаhа сагтань дүүргэхэ арга боломжо мэнда гүйсэд бии. Колхоз, совхозуудай мэдэлдэ 3.513 тракторна косилка, тракторай 176 тармуур, 389 пресс-подборщик болон бусад оньhон машинанууд бии. Үбhэ хуряалгын техникын заhабарилга ямар бэ гэжэ эндэ хаража үзээе. Һаянай байдалаар бүхы тракторна косилкануудай 44 процент, тракторай 34 тармуур, 63 пресс-подборщик, АВМ-0,4 түхэлэй 64 агрегадай 34-нь заhабарилагдажа бэлэн болгогдоо. Баргажанай, Зэдын, Яруунын, Хяагтын, Загарайн аймагуудта үбhэ хуряалгада хүдэлгэгдэхэ оньhон машина

заhабарилалга илангаяа муу. Энэ харюусалгатай ажалаа эмхи гуримтайгаар ябуулхын тула оньhон техникэ заhабарилха хүдэлмэридэ дүй дүршэлтэй механизаторнуудhаа бүридэhэн тусхай звено, бригада байгуулха зэргэтэй. Ажахынуудай агрономууд үбhэ хуряалгын ажалые эртэнhээ түсэблэжэ, бригада, звено бүхэндэ даабари үгэхэ болоно. Хараалhан ажалаа түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, эмхи гуримтайгаар ябуулhан ажахынууд ниитынгээ hүрэг олон малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абадаг. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдэлжэ байhан хүнүүдтэ хэhэн ажалайнь шанараар түлөөhэн үгтэхэ шухала.

Һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада колхоз, совхозууд сенаж ехээр дарадаг болонхой. Нёдондо жэлдэ республика дотор 25.529 тонно сенаж, 7.632 тонно витамин ехэтэй ногооной гурил бэлэдхэгдэhэн байна. Ойн баярай жэлдэ колхоз, совхозууд нёдондонойхидо орходоо 2 дахин ехэ сенаж, мүн нилээд ехэ ногооной гурил бэлэдхэжэ абаха түсэбтэй. Сенаж, ногооной гурил бүхы заабариин ёhoop бэлэдхэхын тула хараалhан ажалаа оньhон түхеэрэлгын хүсөөр хэхэ гээшэ тон шухала. Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим ажахынуудта дарагдаhан сенажай шанарынь тон муу байба. Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхоздо хэгдэhэн сенажай шанарынь илангаяа түлөөр. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ, Түнхэнэй «Сибиряк» колхозуудта hайн шанартай сенаж бэлэдхэжэ абаhан байна.

Ногооной гурил таталгада донник, люцернэ, горох хэрэглэhэн ажахынууд энэ шухала тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. АВМ-04 түхэлэй агрегадые хоёр халаанда хүдэлгөөд байбал, 500—600 тонно витамин ехэтэй тэжээл бэлэдхэжэ болоно. Ногооной гурил бэлэдхэхэ хүдэлмэриие унжагайруулангүй дары захалаад, агрегадые гүйсэд ногоогоор хангаад байбал, намар болотор ниитынгээ адууhа малда нилээд ехэ тэжээл татажа абаха зэргэтэй. Витамин ехэтэй тэжээлые бэлэдхэжэ абаха талаар Захааминай аймагай «Коммунизм» колхозой ажалшад нилээд дүй дүршэлтэй болонхой юм. Хяагтын аймагай «Родина», Бэшүүрэй, Хёлгын совхозой мэргэжэлтэд нёдондо жэлэй алдууhаа ухаа орожо, hайн шанартай тэжээл бэлэдхэжэ абаха аабза гээд hанагдана.

Агаараар үлеэлгэгдэжэ бэлэдхэгдэhэн үбhэн шанарайнгаа талаар үлүү hайн. Байгша ондо ажахынуудта иимэ аргаар 10 мянган тонно үбhэн бэлэдхэгдэжэ абтаха байна.

Ажахынуудта үбhэ хуряалгын түлэг ябажа байхада, силос даралга эхилдэг гээшэ. Тиимэhээ энэ ажалда hайн бэлэдхэлтэйгээр орожо шадабал, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө бүхэли зундаа оролдожо ургуулhан кукурузые кюруу унахаhаа урид хуряажа абаха аргатай болоно. Республикымнай ажахынуудта 897 силосно комбайн бии юм. Мүнөө үедэ бүхы комбайнуудай 31 процент заhабарилагдажа бэлэн болгогдобо. Яруунын, Загарайн, Прибайкалиин, Хяагтын аймагуудай олонхи ажахынууд комбайн заhаха ажалаа унжагайруулна. Ажахы бүхэндэ силосэй нүхэ арилгажа бэлэн болгохо хүдэлмэриие эртээнhээ ябуулха хэрэгтэй.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ферма, отара бүхэндэ элбэг тэжээл бэлэдхэжэ абаха гэhэн уряа доро энэ жэлэйнгээ үбhэ хуряалгые үнгэргэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табиха зэргэтэй. Энэ харюусалгатай ажалаа богонихон болзорто hайн шанартайгаар үнгэргэжэ. Эхэ орондоо hү, мяхэ, ноохо, ехээр тушаахын тула горитойхон хубитаяа оруулха байhандань хүдөөгэй механизаторнууд болон малшадта гүйсэд найдамаар.

Б. НИКОЛАЕВ,
Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр.

Репортаж

НОМООГ-ТОЛГОЙН ПУНКТДА

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоз «сагаан алтаяа» богони болзорто hайн шанартайгаар, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абадаг баян дүршэлтэй. Нёдондо 46 отарын хонид хүдэлмэриин 10 үдэртэ хайшалагдажа, гүрэндэ 1143 центнер ноохон худалдагдааhэн. Хонидой ноохо түргэн хайшалха онол аргада дүршэhэн хүнүүд ажахыда жэл бүри олошоржо байдаг. Жэшээнь, Е. Чимитова, Д. Цыбанова, Г. Цыренова, В. Цыренбимбаев, Е. А. Андреева, И. М. Федорова болон бусад үдэртөө 70—80, заримдаа 90 хонидые нэхыhэнь hалгаажа, мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябадаг.

Колхоз мүнөө жэлдэ 36.000 хонидоо хүдэлмэриин 15 үдэртэ хайшалжа, гүрэндөө 1320 центнер ноохо худалдаха уялгатай. «Сагаан алта» суглуулха хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа. Номоог-Толгойн полевой станда ажалай эршэ жэлэй дүрбэн сагта замхадаггүй. Хабар, намартаа механизаторнууд, үбэлдөө хүрэнгын орооhо сэбэрлэгшэд, малай тэжээл буйлуулан бэлдэгшэд, зундаа хонишод, үбhэшэд станай ehотойл эзэд болодог.

Эндэ хүрэжэ ерэhээр, ажалай охиндо абтабабди. Электро-хайшануудай таршаганаан, хонидой маараалдаан, тошылонуудай хииганаан, прессhээ бэлэн болоод гараhан ноохо складта зөөжэ байhан машинын хүнхинеен — эдэ бүгэдэ хамтархадаа, эршэтэ ажалай соло дуудаhан ямар нэгэн хүгжэм шэнгеэр дуулдана. Хүн зон эндэ олон. Тэд яараhан тэбдэhэн, урагша хойшоо мини гүйлдэhэн гү, али ажалгүй мини байhан нэгэшье хүн эндэ харагданагүй. Хүн бүхэн өөр өөрынгөө байрада даданхай, түргэнөөр, hайнаар ажаллахые оролдонод.

Пунктнь хоёр секци боложо хубаарилагданхай. Дунданъ, тусхай таhалгада лаборатори, прессүүд, хайшалагдаhан ноохо класс классаарнь илгаhан таhалганууд болон бусад түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Эндэ хүдэлмэриин түсэб, хэнэй отарын хэдыдэ хайшалагдаха тухай график, мүрысөөнэй, урмашуулгын, ажалай түлөөhэнэй дүримүүд, хонидые түргэн, hайн шанартайгаар хайшалха тухай заабари гэхэ мэтые харуулhан материалнууд хараар аржытар үлгөөтэй. Хайшалагшадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа, эли газарта үлгэгдэнэ. Тиихэдээ хэнэй хэды хони үдэр соогоо хайшалжа, хэды шэнээн ноохо абаhые, хэды түхэриг олоhые тэндэ харанабди. Мүрысөөндэ түрүүлжэ гарагшадые урмашуулха иимэ шангууд байгуулагданхай: хүдэлмэриин 15 үдэртэ 750-hаа үсөөн бэшэ хони хайшалhан хүндэ 150 түхэригэй, 680-hаа үсөөн бэшые хиргаhан хайшашанда — 100 түхэригэй, 600-hаа үсөөн бэшэ хонидой ноохо хиргаhан хүндэ 50 түхэригэй үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаха. Хонидоо hайнаар, арhыень адаангүй, ноохыень дабхар хайшалангүй абагшадта мүн лэ тусхай шангууд барюулагдаха зэргэтэй. Тиихэдэ эгээн олон хонидой ноохо хайшалжа, бусадhаа түрүүлжэ гараhан хүндэ колхозой правлениин, парткомой дамжуулгын Улаан тугхан, Хүндэлэлэй грамота барюулагдаха. Нэгэ хүн үдэртөө 24 хони гэхэ гү, али 77 килограмм ноохо хайшалха даабаритай. Энээнээ дүүргэбэл, 4 түхэриг 60 мүнгэ түлбэри абана. Эндэ ажаллажа байhан олохон хайшашад түсэбөө хэдэн дахин үлүүлжэ, үдэртөө 17—20 түхэриг хүрэтэр олзо олоно. Үдэрэйнгөө даабарин ходо дүүргэдэг, ехэ ноохо абадаг, hайн шанартайгаар хайшалдаг хүнүүдтэ нэмэлтэ түлбэри түлэгдэнэ.

Табан хүнhөө бүридэhэн хиналтын пост эндэ байгуулагданхай. Тэрэниие коммунист Ф. А. Сучков хүтэлбэрилнэ. Хүн бүхэнэй хайшалhан хонин тусхай хорёодо оруулагдана. Тиимэhээ хэнэй ямараар хайшалhые хинагшад ходо шалгажа байха аргатай. Отарын хонид «нэхы дэгэлhээ» hаламсаараа, тээ саанахана түхеэрэгдэhэн гэзарта абаашагдажа, угаагдана. Хайшалагдаhан ноохон түрүүн решетко дээрэ шорой тоохонhоо, бусад үлүү юумэнhээ сэбэрлэгдэжэ, класс классаараа илгагдаhанай удаа шэгнэгдэнэ. Ноохоной шанар классаарнь илгадаг, шалгадаг дүрбэн столдо найман ноохо илгагшад хүдэлнэ. Тэдэнэр бултадаа тусхай курс дүүргэhэн, энэ ажалда олон жэлдэ хүдэлhэн хүнүүд. Урда тээнь ветеринарна врач ябаhан, мүнөө багша Д. Г. Гурожапова, 10-дахи классай hурагша Г. Бальжинимаева гэгшэд нэгэшье голодоhо гарганагүй.

— Үдэр бүри эндэ 100 электро-хайша хүдэлгэгдэжэ, 3 отарын 2300—2400 хонид хайшалагдака. Энэ харюусалгатай үедэ ажахын табан бригаданууднаа 300 хүн хабаадана. Хонин бүриhөө дунда зэргээр 3 килограмм ноохон абтана, — гээд пунктые даагша, колхозой хүдөө ажахын машинануудай талаар инженер М. Г. Гармаев бидэниие хонидой ноохо хайшалалгын ябасаар танилсуулба.

«Сагаан алтаяа» богони болзорто, гээлтэ хоролтодо оруулангүй түргэн хайшалжа абахын тулада правлениин хүдэлмэрилэгшэдhөө эхилээд, hургуулиин hурагшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, нютагай интеллигенци, механизаторнууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, городhоо хүдөөдэ амархаяа ерэгшэд хүрэтэрөө бултадаа эдэбхитэйгээр хабаадана. Эндэ ажаллагшадай бүтээсэл ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэ, культурна ажаhуудалай бүхы арга боломжо байгуулагданхай. Халуун эдеэн бэлдэгдэнэ, хамтын байра түхеэрэгдэнхэй. Тэндэнь шэнэ газетэ, журнал, даам, номууд бии. Агитаторнууд, политинформаторнууд забhарлалгын үедэ, ажалай hүүлээр дэлхэй дээрэ боложо байhан hүүлэй hонинтой танилсуулна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр США, Франциар ябажа ерэhэн, тэндэ баталагдаhан хэлсээнүүд тушаа hонирхолтой хөөрэлдөөн эндэ үнгэргэгдэнэ.

Хайшашад соохоо Д. Цыбанова, Е. Чимитова, Г. Цыренова, Ц. Дашиева, К. Хорчинжабай, В. Цыренбимбаев гэгшэд үдэртөө 65—80 хонинной ноохо хиргажа, 180—195 килограмм ноохо абана.

— Би Улаан-Үдын сэмбын фабрикада слесареэр хүдэлнэб. Жэл бүри зунайнгаа амаралтада эндэ ерэжэ, хони хайшалалгадань туhалагша... Үдэртөө 70—80 хони... «нэхы дэгэл» абанаб, — ге... коммунист К. Хорчинжаб... хөөрэнэ.

Номоог-Толгойн полево... стандахи ... томодхогдо... пунктда ажалай эршэ ү... бүри шангадана. Ажахы... хонишод ноохо хайша... ажалаа сагтань хуряажа аб... хын тулада шармайн ор... донод. Гүрэндэ 210 центн... ноохо худалдаха хахад ж... лэйнгээ даабари үлүү... дүүргэжэ, республикын... 50 жэлэй ойдо ажалай эр... бэлэг барихандаа, колхо... хонишод, пунктын хүдэл... гшэд урма баяртай.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Амар... тынгаа үедэ түрэл колхоз... туhалхаяа ходо ерэдэг Б... Хорчинжабай хони хайш... жа байна. 2. Комсомол ба... ган классировщик Тал... Бальжинимаева хонин бү... нэй ноохо ехэл нарина... шалгана, классаарнь илга...

Авторай фото.

Үдэр соо—60—70 хони

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозойхид хонидойнгоо ноохо хайшалжа эхилhээр үнихэн боложо байна. Эдэнэр июнь hарын 14-дэ ноохо хайшалалгада жэгдэрэн орожо эхилhэн юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо июнь hарын дүүрэтэр бүхы дээрээ 10 мянга гаран хонидой ноохон хайшалагдаhан байна. Үлэhэн 5 мянга гаран хонидойнгоо ноохо шадаал hаа түргөөр хайшалха зорилготой.

Ноохо хайшалалгын түрүүшын үдэрhөө эндэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. «Сагаан алта» хуряаха хүдэлмэриин эхилхын урда тээ социалис мүрысөөнэй дүрим баталагдаhан байгаа. Мүрысөөндэ түрүүлэгшэдтэ Улаан тугханууды, мүнгэн шангуудые барюулха тухай дүрим дотор хэлэгдэhэн юм Эдэ үдэрнүүдтэ ноохо хайшалалган дээрэ түрүүлэгшэдтэ дамжуулгын тугууд барюулагдахаhаа гадна, тэдэнэй хэhэн ажалай дүн үдэр бүри дайша... хы хуудаhануудта гаргагда... Эдэ хуудаhануудта Даши... Гомбоевна Будариева, Аг... Филаретьевна Перевалов... Цырендари Энкеева гэгшэ... нэрэнүүд үдэр бүри бэшэгдэ... Нүхэр Будариева үдэр бүри ... хониной, Перевалова 60—... хониной ноохо хайшалжа, ... рысөөндэ түрүүлэн ябана.

Ноохо хайшалха халуун ... дэлмэриин эрхилэгдэжэ бай... Ара-Хэрээтэ нютагта аймаг... гол бууса Бэшүүрhээ автол... ка ерэжэ, малшадта хэрэ... эд бараа наймаална. Үдэр ... ри эндэ халуун хоол бэлдэ... нэ.

Һайн шанартай ноохо ... шалха асуудалда эндэ ехэ ... харал, хандуулагдана. А... шадай депутадуудай нюта... Соведэй депутадууд энээн ... шаа ехэ ажал хэнэ.

А. МАКОВЕЕВА,
«Дружба» колхозой главна зоотехник.

ШАДАБАРИ ЕХЭТЭН ШАЛГАРАА

Һаяхан Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо аймагай колхоз, совхозуудай газар хахалагшадай заншалта зургаадахи конкурс боложо үнгэрөө. Олон жэлэй туршада механизатораар ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болоhон эдэ нүхэдтэй өөhэдынгөө дүршэл шадабариие туршаха дуратай залуу хүбүүдшье Шүлэг уулын хормойдо олоор суглараа.

Газар хахалагша — хүндэтэй мэргэжэл. Тиимэhээ энэ мүрысөө хараха дуратайшуулай олон байhаниинь гайхалгүй. Зүгөөр газар таряалантай нүхэсэhэн хүнүүдтэ энэ бүришье үнэтэй ааб даа.

Конкурсын дүрим жэл бүри улам орёо нарин болгогдожо, механизаторнуудта бүри шанга эрилтэнүүд табигдана. Зүгөөр энэ зургаадахи конкурсын үшөө нэгэ онсо илгаань юуб гэхэдэ, гурбан ондоо зиндаагай — дүршэл ехэтэй үнинэй ба залуу механизаторнуудтай хамта hурагшад хаба шадалаа туршалсаа. Эдир хахалагшад хоёрдохи жэлээ иимэ мүрысөөндэ хабаадалсаба гээшэ. Эдэнэртэ РСФСР-эй гэгээралэй министерствын тусгаар хараалhан дүрим хэрэглэгдээ.

Олон тоото механизаторнуудай отрядые хаража байхада, урмашамааршье, баясамаар шье. Мүнөө тэдэнэй тоо 700 гаран болонхой, харин хахадhаа үлүүнь — залуушуул. Ёhoop лэ халаан ургана. Тэдэнэр эсэгэнэр болон аха нүхэдэйнгөө hайн hайхан дүй дүршэлые халан абаад, орооhото болон тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса ургуулжа хуряана.

Байгша ондо аймаг бүхыдөө 100 мянган тонно орооhо таряа суглуулха түсэбтэй. Энэ хүдэлмэри механизаторнуудайл хүсөөр хэгдэхэ байна.

Ахамад судья А. Н. Лабыгин мүрысөөнэй гуримтай танилсуулба. Мүрысөөнэй эсэс тулаба. Мүнөө тэдэнэй хэhэн хүдэлмэриин шанарые тодорхойлхо саг ерэбэ. Хэниинь илажа гараба ааб? Судьянар хахалалгын гүнзэгые, полиин захануудай хэр хахалагдаhаниие бураздаануудай хэр сэхээр татагдаhаниие наринаар шалгажа үзэнэд.

«Беларусь» трактор жолоодогшодой дундаhаа XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторист Василий Васильевич Побоков шалгаржа гараа. Тэрэ дүн хамтадаа 38 балл абаhан байшоо.

Гэнжэтэ трактор жолоодогшодой дундаhаа Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэ Борис Дондокович Доржиев чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Энэ механизатор баhал 38 балл абаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозhоо И. П. Поддельский, Борьёогой совхозhоо Г. Ф. Кречетов гэгшэд хоёрдохи hууринуудые эзэлээ.

Трактористнар Михаил Алексеевич Серков («Коммунизм» колхоз), Жаргал Жамбалович Галсанов (Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз) гэгшэд гурбадахи hууринуудта гарабад.

Һурагшадай дундаhаа Дээдэ-Үшөөтэйн дунда hургуулиин hурагша Дамдин Дымчиковтэ нэгэн дуугаар түрүү hуури олгогдобо. Харин Белоозёрск... дунда hургуулиhаа Анат... Кречетов, Оёорой наймаа... лэй hургуулиhаа Нима Г... нов гэгшэд хоёрдохи, гур... хи hууринуудые хубаалдаа.

Суглараагшадай халуун ... га ташалган доро илажа ... рагшадта «газар хахалагш... 1973 оной конкурсын че... он» гэжэ алталмал бэш... улаан лентэ нэмэрүүлэг... КПСС-эй райком болон а... ведэй гүйсэдкомой Хүндэл... грамотанууд, үнэтэ бэл... барюулагдаба. Хоёрдохи, ... бадахи hууринуудые эз... механизаторнууд, мүрыс... хабаадалсаhан hурагшад ... лэ Хүндэлэлэй грамотануу... бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Б. ЖИГЖИТОВ,
хүдөө бэшэгш...

ОЛОНОЙ ОРОЛДОСЫН ҮРЭ ЕХЭ

Аймагаймнай ажалшад түрэл республикынгаа алдарта 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула бүхы шадабари, оролдосоёо гарган ажаллаба. Аймагай таряашад, малшад юhэдэхи табан жэлдэ орооhо таряа абалгаяа 46 процент, мал ажалhаа абтадаг продуктнуудые 1,3 дахин ехэ болгохо байна.

Хараалhан түсэб, даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө механизаторнууд газарай хүрьhэнэй hалхинда үлеэгдэжэ муудалгатай тэмсэхэ ажалаа эмхи гуримтайгаар ябуулна. Тэдэнэр таряалан, сабшалан бэлшээриин гектар бүриин ургаса дээшэлүүлхын түлөө оролдоно. Аймагай малшад ниитынгээ адууhа малай тоо бүри олошоруулжа, тэдэнэй үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

Хоёр жэлэй туршада Хориин аймагай совхозуудай хүдэлмэришэд ниитынгээ адууhа малай тоо толгой олошоруулжа шадаа. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ абаhан даабарияа болзорhоонь урид дүүргэхын тула аймагай ажалшан бүхэн оролдожо байнхай. Байгша ондо ажахынуудай механизаторнууд 2300 центнер орооhо таряа, 2.000 центнер хартаабха, 2000 центнер овощ гүрэндэ худалдаха түсэбтэй. Ойн баярай жэлдэ малшад 21.710 центнер мяха, 32.680 центнер hү, 3849 центнер ноохо гүрэндэ тушааха юм. Шубуунай станциин хүдэлмэришэд 1410 мянган үндэгэ, 100 центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда ябуулхаар хараалhан байна.

Гүрэндэ мяха, hү, ноохо тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб даабариие амжалтатайгаар дүүргэхын тула совхозуудай малшан бүхэн энэ хугасаада габшагай бэрхээр ажаллажа гараа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб Хориин совхозой үхэршэд аймаг соогоо түрүүлэн дүүргэhэн тухайгаа мэдүүлhэн юм. Тус ажахын үхэршэд зургаа hарын туршада 850 центнер мяха тушааха түсэбөө 115 центнерээр үлүүлжэ шадаа. Үдын, Дээдэ-Тайлсын совхозуудай үхэршэдэй ажалынь мүн лэ урагшатай hайн.

Ажал хэрэгээ hайн мэдэхэ үхэршэд аймаг дотор олон. Хориин совхозой үхэршэд Цыренжап Баяртуев, Цырен-Ханда Цыретова, Ханда Дашиева болон бусад харууhалжа байhан үхэр бүриингөө шэгнүүрые сүүдхын туршада ехээр нэмээжэ абаба. Малшад Доржо Найданов, Цырен-Мэдэг Мижитова (Үдын совхоз), Владимир Афанасьев, Илья Яковлев, Николай Яковлев (Дээдэ-Тайлсын совхоз) гэгшэд суг хүдэлдэг нүхэд соохоо онсо шалгаржа гараа.

Гүрэндэ сагаан эдеэ ехээр худалдаха талаар «Георгиевский» совхозой hаалишад аймаг соогоо түрүүлнэ. Ажахын hаалишад бүри нюнь hарын эхеэр гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэhэн юм. Һаалишан бүхэнэй оролдосотойгоор ажаллаhанай ашаар совхоз гүрэндэ hү худалдаха даабарияа холо үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Һаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Августа Черноскукова, Альбина Корнилова, Мария Катина гэгшэд түрүү hуури эзэлбэ. Эдэ нүхэднай 5 hарын туршада харууhалжа байhан үнеэн бүриhөө 1231—1060 килограмм hү haaжа абаа. Аймагаймнай түрүү hаалишад жэлэй туршада үнеэн бүриhөө 2200—2000 килограмм hү haaха тухайгаа суг хүдэлдэг нүхэдтөө мэдүүлhэн юм. Таба hарын дүн хаража үзэхэдэ, эдэ нүхэднай абаhан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ шадахань элитэ.

Зунай ехэ hүнэй түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөн hү hаалиин фермэ бүхэндэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Социалис мүрысөөндэ Баян-Голой, Баруун-Хасууртайн hүнэй фермэнүүд түрүүлжэ гараа. Энэ хугасаада тус фермэнүүдтэ үнеэн бүриhөө 1145—1033 килограмм hүн абтаа. Фермые даагшанар К. А. Аюшеев, Н. Б. Бадмаев гэгшэд өөhэдынгөө ажалда харюусалгатайгаар хандаhан, hү hаалиин дээшэлхэ хэрэгтэ эдэ нүхэдэй оруулhан хубитань ехэ.

Таба hарын туршада ажахынуудай 18 hаалишад үнеэн бүриhөө 1300—1000 килограмм hү hаажа абаа. Үдын совхозой 13, «Георгиевский» совхозой 3, Дээдэ-Тайлсын совхозой 2 hаалишан энэ хугасаада үнеэн бүриhөө мянга, тэрээнhээшье дээшэ килограмм hү hаажа абаа. Гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэлтэдэ дүй дүршэлтэй hаалишад Камиля Канзафарова, Ханда Ошорова, Елена Рассадина, Елена Банзаракшеева болон бусад олон нүхэдэй оруулhан хубитань ехэ.

Аймагаймнай хонишод байгша ондо 44.980 хурьга түлжүүлбэ. Эхэ хонидой 14 бригада 100 эхэ хонин бүриhөө зуу, тэрэнhээшье дээшэ хурьга түлжүүлбэ. Үдын совхозой ахалагша хонишон Бата-Далай Цыденович Гончиков зуун хонин бүриhөө 107 хурьга түлжүүлжэ, аймаг соогоо түрүүлбэ. Анаагай совхозой 7 хонишод зуутадай тоодо ороо. Тус ажахын бэрхэ хонишод Галина Дубшанова, Зоя Жамсаранова гэгшэд зуун хонин бүриhөө 105 хурьга түлжүүлжэ абаба.

Байгша ондо Хориин ажахынууд 25.345 тонно орооhо таряа суглуулжа абаха гэхэ гү, али гектар бүриhөө 10,8 центнер таряа хуряаха болоно. Анаагай совхозой 1-дэхи отделениин тракторно-таряан ажалай бригадын гэшүүд жэлhээ жэлдэ орооhо таряанай тогтууритай hайн ургаса хуряажа абаха талаар аймаг дотороо нилээд мэдээжэ болон... юм. Тус бригадые дүр... ехэтэй механизатор А. ... Жапов хүтэлбэрилнэ. Эн... механизаторнууд хабар... гаа тарилгые богонихон ... зорто hайн шанартай... дүүргээ.

Ойн баярай жэлдэ а... гай совхозууд нииты... адууhа малда 3.840 т... сенаж, 250 тонно вит... ехэтэй ногооной гурил, ... мянган тонно силос дар... абахаар хараална. Лу... дууд гектар бүриhөө ... центнер, уhалагдадаг са... лангай гектар бүриhөө ... центнер үбhэ хуряажа ... ха социалис уялгатай.

Аймагаймнай таря... болон малшад түсэбтэ ... бан жэлэй шиидхэхы, гу... дахи жэлдэ абаhан да... рияа болзорhоонь ... дүүргэхэ зорилго урдаа ... бяад ажаллажа байнхай.

Д. ДОРЖИЕ...
хүдөө ажа...
хүдэлмэрилэгшэ...
профсоюзай райко...
түрүүлэгш...

Хори.

АХА ДҮҮГЭЙ, ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

НҮХЭР ЛЕ ЗУАНАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫН ТҮГЭСХЭЛ

(Эхинийнь 1-дэхи нюурта).

Совет аха дүүнэрэйнгээ толотомо амжалтануудые туйлаһандань вьетнам арад гүн гүнзэгыгөөр омогорхохо, баясаха зуураа, коммунизм байгуулгадаа шэнэ, асари ехэ амжалта туйлахыень, КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэритэй зохилдуулан, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ, дэлхэйн оронуудай революционно хүдэлөөндэ туһа хүргэхэдөө ехэ илалта туйлахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ. **(Альга ташалга).** Марксизм-ленинизмын үзэл сурталнуудаар зоригжоһон 250 миллион совет арад туйлай ехэ зохёохы хүсэ шадалтай байһанайнгаа ашаар мүнөө үе сагай асари ехэ туйлалтануудые заатагүй бэелүүлхэ байха гэжэ вьетнам арад гүнзэгыгөөр этигэнэ. Совет арад оронойнгоо түүхэтэ үүргые улам дээшэнь үргэхэ байха, бүхы түбинүүдтэ ажаһуудаг өөһэдынгөө аха дүүнэрэй, ханинарай хүсэл оролдолго бэелүүлэн, бүхы дэлхэйн арадуудай революционно тэмсэлэй хэрэгтэ элитэ ехэ нэмэри хэхэ байха. **(Альга ташалга).**

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Вьетнам арад бүхы дэлхэй дээрэхи аха дүүнэрэйнгээ, ханинарайнгаа туһаламжын ашаар түүхэдэ мэдээжэ колониальна бүхы дайнууд соохоо эгээл һүрөөтэ дайнда һаяхан илалта туйлаа. Урда Вьетнамай хүн зоной бэеэ даанхай байдалые, нэгэдэлые газарайнгаа бүрин бүтэн байлгые, бэеэ тодорхойлхо эрхые США, мүн бусад оронууд бүрин хүндэлнэ гэжэ Вьетнамда дай болюулха, эб найрамдал һэргээн байгуулха тухай Парижай хэлсээн дотор бэшэгдэнхэй. Байгша оной мартын 29-дэ Америкын экспедиционно сэрэгүүдэй һүүлшын подразделенинүүд Урда Вьетнамһаа гаража ошохо баатай болоһон юм.

Энэ түүхэтэ илалта хадаа вьетнам арадта таатай зохид арга боломжо олгоо, удаан саг соо эб найрамдал сахиха хамгаалхын түлөө, оронойнгоо хойто хубида социализм байгуулхын түлөө, ороной урда хубида бэеэ даанхай байдал, демократи тогтоохо хэрэгээ дүүргэхын түлөө, Вьетнамые амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ ябадал туйлахын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэдэнь тэрээнэй үмэнэ таатай зохид арга боломжо нээжэ үгөө.

Үнгэрһэн таба һара үлүүтэй сагай туршада ДРВ-гэй правительство, Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительство Париждахи хэлсээнүүдэй гурим ёһонуудые хэлбэришэгүйгөөр сахина, шууд сэхээр бэелүүлнэ, харин тиихэдэ США ба Сайгоной захиргаан Урда ба Хойто Вьетнамда хабаатай сэрэгэй ба политическэ тон шухала дүримүүдые саг үргэлжэ эбдэжэ байдаг. США-гай ба Сайгоной захиргаанай эдэ бүхы һанаашалганууд болон ябуулганuудтай Вьетнам арад эрид шууд тэмсэнэ, Париждахи хэлсээнүүдые, 1973 оной июнийн 13-най коммюникее гүйсэдөөр, хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхэ эрилтэ табина, РЮВ-эй ВРП-гэй 1973 оной июнийн 29-нэй дурадхалда харюу үгэхыень баадхана. Өөрынгөө тон зүб тэмсэлдэ Вьетнам арад заатагүй илаха, иимэл даа тэрэнэй булад хатуу зориг, иимэл даа дэлхэйн арадуудай хүсэл эрмэлзэл, иимэл даа түүхын хүгжэлтын зайлашагүй шэглэл. **(Альга ташалган).**

Америкын империалистнуудта эсэргүүсэн, Эхэ оронoo абархын түлөө дайн байлдаануудта Лаосой болон Камбоджын арадуудай томо ехэ илалтануудые Вьетнам арад халуунаар амаршална. Вьентьян тушаа хэлсээнүүдые США-гай ба Вьентьянай захиргаанай талаһаа хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхыень эрилтэ табижа байгаа Лаосой арадые Вьетнам арад түгэс дэмжэнэ. Вьетнам арад хадаа Камбоджын арадай тэмсэлые хүсэдөөр дэмжэнэ. Тэрэнэй бэеэ даанхай байдалые, бүрин эрхые хүндэлнэ. Камбоджын сүлөөлэгдэһэн районуудые американ империалистнуудай зэрлиг муухайгаар бомбодолгые эрид шууд буруушаана.

Совет арадай, тэрэшэлэн хитад арадай ба бусад аха дүү социалис оронуудай арадуудай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, эб найрамдал болон үнэн зүб байдал хүндэтэйдэ тоолодог бүхы оронуудай, түрүү үзэл бодолто бүхы хүн түрэлтэнэй зүгһөө талархалга, дэмжэлгэ ба туһаламжатай Вьетнамай революциин бүхы илалтанууд нягта холбоотой гэжэ бидэнэр урданьшье, мүн мүнөөшье гүнзэгыгөөр мэдэрнэбди. Бүхы түбинүүдтэхи аха дүүнэр болон ханинарайнгаа этигэл найдабарие хүсэдөөр харюулхын тулада бүхы бэрхэшээлнүүдые ба гасалангые дабахаар, Эхэ оронойнгоо хүсэд илалта туйлатар тэмсэл хэжэ үргэлжэлүүлхээр вьетнам арад хүсэд шиидэнги байна. Энэ хадаа манай интернациональна уялгаяа дүүргэлгэ болоно үгөхэ байна. Вьетнам арад бүхы дэлхэйн арадуудай хамтын революционно хэрэгтэ өөрынгөө туһа нэмэри оруулхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхээр бэлэн байна.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Хамтын шанга тэмсэлэй үедэ манай партинууд болон арадуудай хоорондо тогтоһон агууехэ хани барисаан, тэдэнэй дайшалхы нягта жагсаал олон удаан сагай турша соо шалгаран гаража, үдэр ерэхэ тудам улам бүри бата бэхи болоно. Вьетнам-совет хани барисаае бүхы наһан соогоо аршалан хамгаалжа ябаһан нүхэр Хо Ши Минэй захяа заабарида үнэн сэхэ манай парти, правительство ба арад манай оронуудай хоорондохи агууехэ хани барисаанай, дайшалхы нягта жагсаалай хэтэдээ һалбаран бадаржа байхын тулада бүхы хүсэ шадалаа үгэхөөр хүсэд шиидэнги байна. **(Альга ташалган).**

Аха дүүнэр болон нүхэдэй уулзадаг баяртай һайн оршон байдалда духаряа үргэхые дурадханаб: **(Нэрьемэ альга ташалганууд).**

Коммунизм байгуулгада совет арадай алдарта илалтын түлөө!

Оронойнгоо хойто талада социализм байгуулха хэрэгтэ вьетнам арадай туйлаһан алдарта илалтын, ороной урда талада бэеэ даанхай байдал болон демократие хангаха хэрэг түгэсхэхын, Вьетнамые амгалан ёһоор нэгэдүүлгые бэелүүлхын түлөө!

Вьетнам ба совет арадуудай хоорондохи хэтэ мүнхын бата бэхи, агууехэ хани барисаанай, дайшалхы нягта жагсаалай түлөө!

Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлэн аха дүү социалис оронуудай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нягта жагсаалай түлөө!

Нүхэр Леонид Ильич Брежневэй элүүр мэндэ ябахын түлөө!

Нүхэд Николай Викторович Подгорнын, Алексей Николаевич Косыгинай, КПСС-эй ба Совет правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэдэй элүүр мэндэ ябахын түлөө!

Эндэ байһан бүхы нүхэдэй элүүр мэндэ ябахын түлөө!

* * *

Сайлалга аха дүүгэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

Уласхоорондын Москвадахи VIII кинофестивальда хабаадагшадта, айлшадтань

Уласхоорондын VIII кинофестивалиин Москвада нээгдэһэн үдэр киноискусствын бүхэдэлхэйн энэ харалгада хабаадагшадые, айлшадыень үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Мүнөө үедэ, «хүйтэн дайнай» хойшолонгуудые усадхан зайсуулжа, уласхоорондын оршом соо амгалан ёһоор харилсаа холбоо тогтоохо хүсэл бодолой бэелжэ байхада, «Киноискусствын һайн һайхан уг зорилготой байхын түлөө, эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө» гэһэн фестивалиин заншалта уряа онсо удхатайгаар соностоно. Бүхы һалбаринуудта, эдэнэй дундa соёлой талаар харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ, дүй дүршэлөө халан абалсаха шэнэ арга боломжонууд нээгдэжэ байна.

Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, элдэб оронуудай хүнүүдэй хоорондоо үгэеэ ойлголсохо, этигэл найдабаритай болохо хэрэгтэ кинематограф нилээд ехэ туһа нэмэри хэжэ шадаха. Олон миллион хүнэй ухаан бодолдо, зүрхэ сэдьхэлдэ нүлөөлхэ талаар киноискусство асари ехэ хүсэтэй юм. Һайн һайхан уг зорилгын, социальна дэбжэлтын, хүнэй зан ябадал, сэдьхэл бодол, һанал хүсэл хүгжөөн баяжуулгын агууехэ хэрэгтэ энэ хүсэнэй алба хэхэ гээшэ тон шухала.

Зохёол бүтээлнүүдэйнь арадта алба хэжэ, бодото байдал үнэн зүбөөр, тодо хурсаар харуулжа байхадань, үе сагайнгаа түүхэтэ туйлалтануудһаа хүсэлэл зоригжол абажа байхадань, уран бэлигтын мэргэжэл бүрин хүсэдөөр элиржэ, урган хүгжэдэг юм гээд дүй дүршэл элирхэйлэн гэршэлнэ.

Москвада болоһон кинофестиваль дээрэ хэһэн уулзалгануудайтнай демократическа уран һайханай ёһо заншалнуудые хүгжөөһэн, хани барисаанай ба бэе бэеэ хүндэлэлгын һайн һайхан суртал бодолоор нэбтэрһэн зохёохы ажал ябуулгада шэнэ түлхисэ үгэхыень хүсэнэб.

Элдэб оронуудай уран бэлигтэнэй зохёон буулгаһан һонин фильмүүд арадуудай үдэр бүриин ажал хэрэгые, һуудал байдалые, тэдэнэй зориг хүсэлые, эрмэлзэл бодолые, хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ ерээдүйн түлөө тэдэнэй хэһэн тэмсэлые бүрин хүсэдөөр мэдэжэ абахадамнай туһална. Социалис байдалай түхэл шэнжэ тухай, шэнэ общество байгуулагшадай түүхэтэ ажал ябуулга тухай, тэдэнэй үндэр ехэ уг зорилгонууд тухай совет кинематографистнууд зохёол бүтээлнүүдтээ үнэн зүбөөр хөөрэхые оролдоно.

Фестиваль соёлой харилсаа холбоо саашадань үргэдхэлгэдэ, эб найрамдал ба харилсан туһалалсалгын ниитэ нэгэн уг зоригоёо бэелүүлгэдэ арадуудай нэгэдэлээ бэхижүүлхэдэнь нүлөөлхэ гээд этигэн найдажа байһанаа мэдүүлхыем зүбшөөгыт.

Зохёохы ехэ амжалта туйлахыетнай уласхоорондын Москвадахи кинофестивальда хабаадаһан бүхы хүнүүдтэ үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь
Л. БРЕЖНЕВ.

Искусствын һайндэр—хани барисаанай һайндэр

Уласхоорондын Москвадахи VIII кинофестиваль һайн һайхан ёһо заншалаар Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад ба айлшад—элитэ мэдээжэ режиссернууд, актернууд, сценаристнууд шүүмжэлэгшэд, продюсернүүд, национальна кинематографинуудай хүтэлбэрилэгшэд, мүн совет олониитын түлөөлэгшэд июлиин 10-да ниислэл хотын ехэ зал соо сугларaa.

Фестивалиин эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Госкиногой түрүүлэгшэ Ф. Т. Ермаш оролто үгэ хэлэбэ.

Уласхоорондын Москвадахи VIII кинофестивальда хабаадагшадта, айлшадтань КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгые тэрэ сугларагшадай нэрьемэ альга ташалга доро уншаһан байна.

СССР-эй Кинематографистнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь Л. А. Кулиджанов совет киногой ажал ябуулагшадай үмэнэһөө сугларагшадые амаршалба.

Ороной мелиораторнуудай зүблөөн

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Мелиораторнуудай бүхэсоюзна зүблөөн-семинар июлиин 10-да Ташкент хотодо нээгдээ. Эрдэмтэд, конструкторнууд, машина бүтээгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов зүблөөндэ хабаадагшадые амаршалба.

СССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр Е. Е. Алексеевский элидхэл хэһэн байна.

Зүблөөн-семинар табан үдэрэй турша соо хүдэлмэрилхэ.

Венокуудые табиба

Нүхэд Ле Зуан, Фам Ван Донг түрүүтэй ДРВ-гэй партийно-правительственна делегаци июлиин 10-да В. И. Ленинэй мавзолейдэ орожо, венокуудые табиба.

Советскэ Союзай Коммунис партиин үндэһэ һуури табигшын, дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэниие байгуулагшын дурасхаалые вьетнам ханинарнай минутын турша соо дуугай бэлигаар ёһолон хүндэлөө.

Вьетнам ханинарнай Кремлиин ханын дэргэдэхи Тэмдэгдаагүй солдадай хүүр дээрэ венок табиба.

(ТАСС).

ССР Союзай Ехэ театр соо концерт болобо

Нүхэд Ле Зуан, Фам Ван Донг түрүүтэй Вьетнамай Демократическа Республикын партийно-правительственна делегаци июлиин 10-да ССР Союзай Ехэ театр соо болоһон искусствын уран бэлигтэнэй концерт хараба.

Нүхэд Л. И. Брежнев, А. А. Громыко, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо О. Б. Рахманин, СССР-һээ ДРВ-дэ байдаг элшэн сайд И. С. Щербаков болон бусад тусхай тушаалтад Вьетнамай Демократическа Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн түбэй ложо соо вьетнам нүхэдтээ хамта һуугаа.

Москвагай, союзна республиканудай искусствын уран бэлигтэнэй хабаадаһан концертын эхилхын урда тээ аха дүү хоёр ороной Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэбэ. Сугларагшад һууриһаа бодожо, вьетнам, совет хүтэлбэрилэгшэдые нэрьемэ альга ташалгаар үнэн зүрхэнһөө амаршалһан байна.

СССР-эй арадай артистнар М. Плисецкая, Л. Зыкина, РСФСР-эй арадай артистнар Т. Милашкина, В. Атлантов, Т. Сорокина, Ю. Мазурок, Ехэ театрай оркестр, Армениин ССР-эй гүрэнэй хатарай ансамбль, Сибириин хатар наадanай Красноярскын гүрэнэй ансамбль, Москвагай сэрэгэй округой дуу, хатарай ансамбль, совет искусствын элитэ мэдээжэ бусад түлөөлэгшэд ехэ амжалтатайгаар үнгэрһэн концерт дээрэ бэлиг шадабаряа харуулаа. РСФСР-эй габьяата артистнар М. Эрмлер, М. Банк, концерт хүтэлбэрилөө, РСФСР-эй арадай артист Г. Анисимов концертын режиссёр байгаа.

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлһөөр

БЕЙРУТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко июлиин 10-да Ливанай Компартиин хүтэлбэриин түлөөлэгшэдтэй уулзаба. ЛКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Никола Шауи, ЛКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Надим Абдель Самад, Жорж Хауи, Карим Мруа, Халиль Ад-Дебс гэгшэд уулзалгада хабаадаһан байна.

Хоёр партиин ажал ябуулгын гол шухала асуудалнуудаар аха дүүгэй хани барисаанай, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжануудаа хэлсэбэ.

Энэ үдэр А. П. Кириленко Ливанай түрүү үзэлтэй социалис партиин түрүүлэгшэ, «Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат К. Джумблаттай уулзажа хөөрэлдөө.

БЕЙРУТ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленкын хүндэлэлдэ Ливанай гадаадын хэрэгүүдэй министр Ф. Наффаа июлиин 9-нэй үдэшэ обед эмхидхэбэ.

Бейрутдэ болоһон уулзалга

БЕЙРУТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко республикын президент Сулейман Франжьегэй уряалаар июлиин 10-да Бейрутдэ президентын ажаһуудаг Бааба гэжэ ордондо хүрэбэ. А. П. Кириленко республикын президенттэй эндэ уулзажа хөөрэлдэбэ. Ливанай талаһаа—премьер-министр Такиэддин Сольх, гадаадын хэрэгүүдэй министр Фуад Наффаа; совет талаһаа—СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн М. Д. Сытенко, СССР-һээ Ливанда байдаг элшэн сайд С. А. Азимов болон бусад тусхай тушаалтад уулзалгада хабаадаа.

Совет хүндэтэ айлшанай хүндэлэлдэ республикын президент сайлалга хэбэ.

Н. Шауида арадуудай Хани барисаанай орден барюулагдаба

БЕЙРУТ. (ТАСС). Ливанай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Никола Шауида Арадуудай Хани барисаанай орден барюулалгын баяр ёһолол июлиин 10-да эндэ болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко тэрээндэ орден барюулһан байна.

А. П. Кириленкэтэй хамта ябаһан хүнүүд, СССР-һээ Ливанда байдаг элшэн сайд С. А. Азимов, Ливанай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд, түрүү үзэлтэй партинуудай ба национально-патриотическа хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд, Ливанай министрнүүд, парламентын депутадууд, ороной ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад энэ баяр ёһололдо хабаадалсаба.

АЙМСОВЕДЭЙ СЕССИНУУД

ХУРАМХААН. Эндэ аймагай ажалшадай депутадуудай арбан дүрбэдэхи зарлалай Соведэй түрүүшын сесси болобо. Сесси дээрэ эмхидхэлэй асуудалнууд зүбшэгдэжэ, аймсоведэй гүйсэдком байгуулагдаа. Аймагай Соведэй гүйсэдкомой комитедэй түрүүлэгшээр депутат **И. Д. Дампилон** һунгагдаһан байна.

Аймагай Соведэй сессиин үзэмжэдэ «1973 ондо аймагай колхоз болон совхозуудта тэжээл бэлэдхэхэ тухай» асуудал табигдажа, депутадууд болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

***

ХЭЖЭНГЭ. Аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй түрүүшын сесси эндэ боложо, нэн түрүүлэн эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхээ. Аймсоведэй гүйсэдком 9 хүнэй бүридэлтэйгөөр, байгуулагдажа, гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшээр депутат **Б. Б. Рыбдылов** нэгэн дуугаар һунгагдаба. Тэрэнэй орлогшонороор депутадууд **И. П. Перфильев, В. Т. Тугдумов** гэгшэд һунгагдаа.

Сесси дээрэ һунгалтын урда тээхи суглаануудай үедэ һунгагшадай оруулһан захилнууд баталагдажа, тэдэниие бэелүүлхэ талаар хэмжээнүүд хараалагдаһан байна.

ХЭРЭН. Эндэ Түнхэнэй аймагай Соведэй түрүүшын сесси болоо. Сесси дээрэ анха түрүүн эмхидхэлэй асуудалнууд шиидхэгдэһэн байна. Аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитет байгуулагдажа, тэрэнэй түрүүлэгшээр депутат **В. Д. Таханов** һунгагдаба. Сесси дээрэ аймсоведэй гүйсэдкомой таһагуудые даагшанар баталагдаа, мүн аймагай Соведэй саг үргэлжын комиссинууд эмхидхэгдээ.

«Ниитын адууһа малай үүлтэр һайжаруулха талаар «Сибиряк» колхоздо хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай» асуудал сессиин үзэмжэдэ табигдаһан байна.

Монголдо арадай революциин илаһаар 52 жэлэй ойдо

ТЭМСЭЛЭЭР ШЭРЭЭГДЭҺЭН ЭРХЭ СҮЛӨӨ

Советскэ Союзай болон социалис нэгэдэлэй бусад оронуудай арад зонтой, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэдтэй хамта аха дүү монгол ороной ажалшад арадай хубисхалай илаһаар 52 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна.

1917 оной октябрьда Агууехэ Октябриин социалис революциин илаһанай удаа Монголдо арадай хубисхалай илаһан ушар хадаа гайхамшаг үйлэ хэрэг мүн. Монголдохи арадай хубисхал болбол ажалша малша монголшуудые феодальна, империалис дарлалтаһаа хэтэ мүнхэдэнь сүлөөлжэ, шэнэ социалис ажабайдалай үргэн зам нээжэ үгөө.

Россидахи революционно үйлэ хэрэгүүд тухай һураг суу Монголой т а л а д а й д а а р тарадаг байһан юм. Агуу Октябриин илалта Монголдо арадай хубисхал бэелүүлхэ бодото арга боломжо бии болгоһон байна.

1921 оной хубисхалай урда тээ Монгол орон хадаа Зүүн зүгэй эгээл гээгдэнги оронуудай нэгэн байһан юм. 52 жэлэй туршада энэ орондо экономикын, ниитэ-политическэ, культурын талаар үндэһэн хубилалтанууд болоо. Гээгдэнги феодальна гүрэн байһанаа Монгол орон мүнөө үеын эрдэм техникэтэй, соёл гэгээрэлтэй аграрно-промышленна гүрэн болонхой.

Иимэ ехэ амжалта, баатарлиг алхамууд зүн дэгээн ерээгүй. Арадай Революционно партиин ударидалга доро Советскэ Союзай аха дүүгэй туһаламжын ашаар капиталис шатые алас гаран, Монгол орон социализм тээшэ дабшаа. Иимэ амжалта тэмсэлэй гал дүлэн соогуур шэрээгдэһэниинь ойлгосотой Гадаадын болон дотоодын дайсадуудтай монгол арад тэмсэһэн байна.

1920 оной ноябриин 22-то Д. Сүхэ-Батор Х. Чойбалсан хоёр Хяагта город ерээ һэн. Эндэһээ Арадай хубисхалай бэлэдхэл хэхэ, Монголой арадай партиин съезд татахаяа ерэһэн юм.

1921 оной мартын 1-дэ Хяагта городто Д. Сүхэ-Батарай хабаадалгатайгаар Монголой арадай партиин нэгэдэхи съезд болоо. Орон доторхи политическэ байдал тухай зүбшэбэ, партиин программа баталаад, бүгэдэ арадай зэбсэгтэ восстани бэлэдхэхэ асуудал зүбшөө. Совет Росситай харилсаатай болохо гэжэ съезд һанамжалаа.

1921 оной мартын 18-да арадай армиин частьнууд хилэ дээрэхи Алтан-Булаг хото сүлөөлөө. Энэ ушар хадаа бүгэдэ арадай зэбсэгтэ восстаниин эхин болоһон юм. Зүгөөр хубисхалша армиин залуу частьнууд хүсэ ехэтэй дайсадтай — барон Унгерiйн, монгол ноёд баядай сэрэгшэдтэй тулалдажа бирахагүй байба бшуу. Иимэ орёо эрхэ байдалда Монголой Саг зуурын арадай правительство туһаламжа эрижэ, совет гүрэндэ хандаа һэн. Пролетарска интернационализмын суртал баримталдаг совет гүрэн Монгол орондо сэрэгэй туһаламжа үзүүлһэн байгаа. Тиигэжэ 1921 оной июниин 28-да Улаан Армиин частьнууд барон Унгерiйн сэрэгшэдые намнажа, Монгол ороной дэбисхэр дээрэ оробо. Иигэжэ Монголой Арадай Арми Улаан Армиин частьнуудтай хамта Унгерiйн сэрэгшэдые үй бута сохёод, 1921 оной июлиин 6-да Үргөө (Улаан-Баатар) сүлөөлөө. Энээнһээ хойшо хоёр үдэр болоод Саг зуурын арадай правительство, Монголой арадай партиин ЦК байгуулагдаа. 1921 оной июлиин 10-да арадай правительство бүридүүлэгдээ. Иигэжэ Монгол орон совет гүрэнэй һүүлээр социалис байгуулалтын замаар дабшаха аргатай болоһон байна.

1921 оной октябрь һарада Д. Сүхэ-Батор түрүүтэй Монголой делегаци Москва ерэбэ. Октябриин 26-да совет-монгол конференци эхилээ. 1921 оной ноябриин 5-да Совет Росси Монгол хоёрой хоорондо хани барисаа байгуулха тухай хэлсээн баталагдаба. Энэ хэлсээн агуу Ленинэй хабаадалгатайгаар зохёогдоо, энээн дээрэ Монголой гайхамшаг революционер Д. Сүхэ-Баторай гар табяатай байдаг.

Арадай Монгол орёо эрхэ байдалда хүгжэһэн байна. 1924 оной августда Улаан-Баатар хотодо Монголой арадай партиин III съезд боложо, партида шэнэ нэрэ үгтэбэ: Монгол Арадай Революционно парти. Съезд, Ленинскэ суртал хүтэлбэри болгон, революциин саашанхи зам хараалаа, капиталис бэшэ замаар хүгжэхэ хараа шугам зохёожо баталаа.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо монгол арад түмэн 52 жэлэй туршада Советскэ Союз болон социалис нэгэдэлэй бусад оронуудай аха дүүгэй туһаламжада түшэглэн, капиталис бэшэ замаар хүгжэжэ ябана. 1940 ондо монгол арад түмэн революциин ниитэ демократическа шатын зорилгонуудые бэелүүлбэ, социализмын үндэһэ һуури байгуулжа эхилээ. 1940 ондо МНРП-гэй X съезд партиин генеральна хараа шугамай илалтые тэмдэглээд, монгол арадай баатарлиг тэмсэлэй дүнгүүдые согсолоо.

Совет, монгол арадуудай аха дүүгэй харилсаан олон жэл соо бэхижэһэн байна. Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай шэрүүн хатуу жэлнүүдтэ Монголой арад түмэн совет арадтаа ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Монгол ороной гансахан Сэлэнгын аймагай ажалшад 1941—1944 онуудта СССР-тэ туһалха жасада 200 мянган түхэриг, 3.680 бэлэг эльгээһэн юм.

1945 оной августда МНР Японой империализмые хяа һамна сохихо хэрэгтэ хабаадаа. Фашизмда эсэргүү дэлхэйн хоёрдохи дайнда Монгол орон хабаадажа, дэлхэй дээрэхи нэрэ хүндэеэ улам ехэ болгоо.

Хоёрдохи дэлхэйн дайнай һүүлээр СССР МНР хоёрой харилсаан улам үргэдэһэн байна. Хани барисаан, бэе бэедээ туһалалсаха тухай 1936 ондо баталагдаһан совет-монгол протоколой болзорой дүүрэхэдэ, 1946 оной февралиин 27-до Москвада СССР МНР хоёрой хани барисаан, бэе бэедээ туһалалсаха тухай договор баталагдаа һэн. Энээнһээ хойшо Монгол орондо гүн ехэ хубилалтанууд болоо. Ороной бүхы экономикодо үйлэдбэриин социалис харилсаанууд илаа, ниитын болон гүрэнэй байгуулалта бүхэжөө.

Үнгэрһэн 52 жэлэй туршада Монгол арадай революционно партиин, арад түмэнэй оролдолгоор, СССР болон социалис бусад оронуудай туһаламжын ашаар Монголой ажабайдал үндэһөөрөө хубилаа. Эртэ урда сагта Монгол ороной нюдэ алдама тала дайдаар ганса гансаараа тобойлдожо һууһан һэсы гэрнүүдые хаража болодог һаа, мүнөө шэнэ городууд, мүнөөнэй техникээр зэбсэгжэһэн промышленна, хүдөө ажахын предприятинуудые олохот. Социализмын оронуудай арадуудай хани харилсаанай һүлдэ тэмдэг болохо Дархан хото энээнэй жэшээ мүн болоно.

Социалис экономико бэхижүүлхэтэй хамта арад зоной байдал улам һайжарна, культурын талаар ехэ хүгжэлтэ туйлагдана. Орон дотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхагдажа, шэнэ интеллигенци байгуулагдаа. Хэрбээ 1921 ондо орон дотор 740 гаран дасан, тэндэнь 100 мянга гаран ламанар байгаа һаа, мүнөө орон дотор 10 дээдэ һургуули, МНР-эй Науканyудай академи, 500 гаран ниитэ эрдэмэй, тусхайта дунда һургуули бии болонхой. Монгол ороной мүнөөнэйнь байдал иимэ болоол даа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин МНР-тэ ерэлгэнээр хани барисаан, харилсан ажаллалга, бэе бэедээ туһалалсаха тухай договор 1966 оной январиин 15-да баталагдаа һэн. Энэ ушар хадаа монгол-совет харилсаандахи шухала шата мүн болоно. «Арадай засагай түлөө хамтадаа тэмсээбди, шэнэ байдал хамтадаа байгуулаабди, байгуулнашьебди, ямаршье бэрхэшээлнүүдэй үедэ хамтадаа ябаабди, саашадаашье хамта байхабди» — гээд 1966 оной январиин 15-да Улаан-Баатарта монгол-совет хани барисаанай митинг дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ һэн.

Һаяһан үнгэрһэн Буряадай АССР-эй ойн һайндэртэ МНРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй Монголой делегациин ерэһэн ушар хадаа совет, монгол арадуудай хани барисаанай үшөө нэгэ элитэ гэршэ мүн болоно. Эдэ хоёр арадуудай хани барисаае хүгжөөхэ хэрэгтэ совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадтахи таһаг ехэ ажал ябуулжа байдаг. Манай республикын олон аймагуудта энэ бүлгэмэй таһагууд бии болонхой.

Капиталис шатые алас гаран, феодализмһаа социализмда ороһон монгол арадай түүхэтэ дүй дүршэл хадаа дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй теоридо, бодото байдалда МНРП-гэй оруулһан ехэ хубита нэмэринь энэ болоно. Ленинэй сурталаар зоригжоһон монгол арад түмэн МНРП-гэй ударидалга доро социализмын эсэслэн илахын түлөө урагшаа дабшажа ябана.

Д. ШАГДУРОВ,
КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо, түүхын эрдэмэй кандидат.

МНР. Ороной түб хотын ажалшад эндэхи тоһоной заводой продукцине ехээр сэгнэдэг болонхой юм. Бүри 1958 ондо тус завод сүүдхэдээ 30 тонно һү үйлэдбэрилдэг байгаа һаа, мүнөө тэрэнэй продукци бүтээлгэ хоёр дахин дээшэлэнхэй. Заводой бүхы ажалынь оньһо жоруулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Һүнэй заводой цехүүдэй нэгэн соо. МОНЦАМЭ—ТАСС-ай фото.

Таниие ямараар ханганаб?

АЖАЛШАДАЙ ЗАХИЛААР...

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Бэшүүрэй комбинадай мастерскойдо хубсаһа оюулха дуратайшуул олоороо ерэдэг.

Хүнэй хубсаһа шадааһаа һайнаар, түргэнөөр оёжо үгэхые оролдодог урагшаа һанаатай оёдолшод эндэ олон юм. Тэдэнэй тоодо Клавдия Павловна Серебренникова гэгшые дурдамаар. Гадар хубсаһа оёжо мэргэжэһэн энэ эхэнэр Бэшүүр тосхондо 1950 онһоо хүдэлнэ.

Энэ түрүү оёдолшон һара бүриингөө түсэбтэ даабари заатагүй дүүргэхэһээ гадна, хүнэй һанаанда таатай зохид хубсаһа оёхые оролдодог байна.

Клавдия Павловна олон жэлэй туршада оролдосотой һайнаар ажаллажа, «Ажалай габьяагай түлөө», В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн баярай медальнуудаар шагнагдаһан юм. Ажалша бэрхэ энэ эхэнэртэ «Коммунис ажалай ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Комбинадай оёдолой цехтэ хүдэлжэ эхилһээр 12 жэл боложо байһан мастер Валентина Викторовна Павлова эрэшүүлэй, мүн эхэнэрнүүдэй гадар пальтонуудые оёжо мэргэжэнхэй. Энэ мастерта хубсаһа оюулһан хүнүүд хэһэн ажалаарнь урмашан баясажа, һайшаалай дэбтэртэ магтаалай үгэнүүдые бэшэдэг.

Коммунис ажалай ударник Зинаида Митрофановна Роднонова хүнүүдэй захил һайнаар дүүргэдэгээрээ мүн лэ хүндэтэй болонхой. Зинаида Митрофановна һара бүриингөө даабари 100—130 процент шанартайгаар дүүргэдэг.

Хүнгэн платинуудые оёдог Октябрина Минаева Тюрюханова, гадар хубсаһа оёдог мастер Валентина Григорьевна Никитчук, эсхэдэг Валентина Александровна Афанасьева болон бусад ажалшадай захилаар хубсаһа оёжо, мүн лэ магтаалай үгэнүүдтэ хүртэжэ байдаг.

М. АШИРОВА.

ХУРДАН ХҮЛЭГҮҮДЭЙ УРИЛДААН

Тэрэгэдэ хүллэһэн зэргэшээ гурбан моридой хонхо ханхинуулһаар гаража, ерэхэдэ, хүн зон нэрьеэ альга ташалгаар угтаа. Энээгээр мори урилдаанай мүрысөөн эхилээ. Хүра бороной һабир-шэбэр орожо байгаашье haань, эһэ мүрысөөн сэхэ харахаа олоон байгаа. Тиигэншьегүй яахаб. Буряад зон хэр угһаа хойшо хурдан хүлэгүүдээр урилдаанда табижа, найр наадаа эхилдэг, уянгата дуунуудайнгаа дээжэые унажа ябаһан агтадаа зориулдаг байна бшуу.

Буряадайнгаа республикын байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй алтан ойн найрта гүрэнэй конюшнии болон хори гаран ажахы 120 хүлэг мүрысөөндэ табяа.

Эгээн түрүүлэн зэргэшээ гурба морид хүлэй хурданиие туршажа, хонхын хан гэхэ абяанаар харгын тооһо бурьюулан, 2400 метрэй зайда урилдаба. Буряадай гүрэнэй конюшниин Каприз-Стебель-Стамбул гэжэ гурбан зэргэшээ хүлэг түрүүлһээр түрүүлжэ, нэгэдэхи һуурида гараа. Ингэжэ мориной боожо. жолоо барихадаа бэрхэ гэжэ суурхаһан Н. Валеев ипподромые гое һайханаар найр нааданда бэлэдхэһэн барилга-хабсаралгын 397-дохи поездын шанда хүртөө. Тэрэнэй харуулһан саг 3 минута 50 секунда болоһон. Улаан-Үдын аймагай «Байкал» племхозой Рисунок-Реплика-Ромашка гэжэ гурбан морид хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүн лэ шан абаха болоо. Ю. Бураев тэрэнэй боожо барижа ябаа.

«Правда Бурятии» газетын шангай түлөө шанга тэмсэл болоһон байна. Мухар-Шэбэрэй аймагай гүйгөөшэ морид 4 минута 04 секунда сааг харуулба. Кабанскын совхозой һоригдомол морид хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүн лэ мориной соло дуудуулаа.

«Буряад үнэн» газетын шан абахын түлөө зэргэшээ гурбан морид 2400 метрэй зайда зэлэ татан хатараа. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Корона-Красавчик - Сокол гэжэ зэргэшээ-моридо Кабанскын аймагай Байгалай совхозой гурбан хүлэг моридтой ана-мана урилдаба. Эсэсэй эсэстэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүлэгүүд 4 минута 15,6 секунда саг харуулжа, нэгэдэхи һуурида гараа. Тэрэнэй боожо барижа абаһан С. Сластин «Буряад үнэн газетын үнэтэ бэлэг абажа баясаа. Кабанскын аймагай Байгалай совхозой Дубок-Иркут-Ромашка гэжэ зэргэшээ гурбан морид хоёрдохи һуурида гаража, мүн лэ шанда хүртөө.

Жэрбэгэр гоё бэетэй хурдан хүлэгүүд хойно хойноhoo һубарилдан харгын бэлшэртэ гаражал байна. Ардаг морид байра дээрээ зогсожо ядан газар сабшан дэбхэрэлдэнэ. Одоошье гүйгөө хурдан моридой 3200 метрэй зайда урилдаха хаһа хүрэжэ ерэбэ. Энэ урилдаае хүн зон ехэтэ һонирхоо, альга ташалдаа. Зүб даа, «Буряадай АССР-эй 50 жэл» гэһэн дурасхаалта бэлэгтэ хэнэй хүлэг хүртэхэ золтой байхань гээшэб? Энэ үнэтэ шанда хүртэхэ гээшэ наһан соо мартагдашагүй баяр болохо ха юм. Хонхын абяан хан гэзэд лэ хурдан 7 хүлэг урагшаа һуга харайн шуумайшаба.

Хүлэгүүдэй дүхэриг хээд, трибунын урдуур гарахада, «Буян түрүүлээ», «Бисер түрүүлээ» гэһэн хашхараан зэдэлшэнэ. Һүүлшын дүхэриг дүүрэжэ, хоёр морин урагшаа һуга һүрэн гараба.

— Бароо—бара! Манайхи түрүүлээ!—гэжэ буряад тэрлиг үмдэһэн үбгэжөөл олойной дундаһаа гараа үргэнэ. Хурдан хүлэгэй жолоо бариһан дүрбэдэхи классай һуралга Борис Бардуев байгаа һэн.

— Балшар баа наһанһаа морикдо дуратай байһан хүм. Мүнөөшье адуушанаар хүдэлнэб. Колхозойнгоо адуун һүрэгэй зүйн һайнуудыень шэлэжэ һориһон, түрэл республикынгаа алтан ойн найрта унинэй болдэһон байнабди. «Сергэ» гэжэ моримнай хоёрдохи һуури эзэлбэ, — гэжэ Даша - Доржо Дабаевич смогорхон хөөрэнэ. «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй» шан — «Зорька» гэжэ премигто хүртэжэ золтой байһандаа үбгэжөөл баясаа.

Зэдын аймагай Торинн мориной заводой Энергия гэжэ хүлэг нэгэдэхи һуури эзэлжэ соло дуудуулаа. Тэрэнэй жолоо барһан А. Залуцкин приемник, һургальна хубогта хүртөө.

Хатарша жороо моридой хурдан түргэнии туршаха ээлжээн ерэбэ. Тэдэнэр Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министерствын шанда хүртэхын тулада 1600 метрэй зайда урилдаа. Һүүл дэлһээз хойшонь хаяжа, хаядал табин хатаржа ябаһан эдэ моридые харахада сэдьхэлээ ханажа баясамаар байгаа һэн. Эндэ үсэд нэтэрүү тэмсэл болоо. Хэнэйнь хатарша түрүүлхэнь aаб, гэжэ һонирхоһон хүнүүд хүл дээрээ бодошонод. Кабанскын аймагай Байгалай совхозой Перелом гэжэ нэрэтэй азарта олон моридые хойноо хаяжа, зоной магтаалда хүртэбэ. Буряадай гүрэнэй конюшниин Гайдаман гэжэ азарга хоёрдохи һуури эзэлээ.

«Урожай» бүлгэмэй шан абахын түлөө 1600 метрэй зайда урилдаан болоо. Шанга тэмсэлэй эсэстэ Улаан-Үдын аймагай «Байкал» племхозой Рисунок гэжэ азарга түрүүлжэ гараа. Жолоошонь Ю. Бураев байгаа. Буряадай гүрэнэй конюшниин Лимонад гэжэ азарга хоёрдохи һуури эзэлээ.

Эгээл утын зайда—4800 метртэ урилдаха морид жэрылдэн зогсобо. Энэмнай совхозуудай республиканска зарлалдаһан шангай түлөө урилдаһан хүлэгүүд байна. Түрүүшын үедэ мориной жолоо барьһан хүнүүд балайшье яаранагүй хэбэртэй, моридойнгоо амые татаж гэзд ябана. Һүүлшын хоёр дахяржэ үлөөд байнхойнонь урдаа оролсохонь улам түргэдөө. Эсэсэй эсэстэ Хэжэнгэ голой хоёр хүлэг түрүүлшэбэ. Чисаанын совхозой Ветер гэжэ хүлэг, үнэхөөршье, нэрэ солодоо таараһан юумэдэй һалхин шэнги шуун ерэв. Жолоошонь О. Чимитдоржиев барижа ябаа бшуу. Хэжэнгын совхозой жолоошон Б. Намсараевай унажа ябаһан Ракета гэжэ морин хоёрдохи һуурида гараа.

1600 метрэй зайда урилдаха 10 морин жэрылдэн зогсобо. ВЛКСМ-эй обкомой шан энэ зайда илаһан мориной эзэн моришондо барюулагдаха юм. А. Залуцкиин унажа ябаһан «Амброзия» гэжэ морин түрүүлжэ ерээ. Энэ хүлэг Зэдын амагай Торинн мориной заводhoo ерэһэн байгаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой «Хмелек» нэрэтэй морин хоёрдохи һуурида гараа. В. Антонов тэрэнэй жолоо барижа ябаа.

Республикынгаа зүрхэн бологшо нислэл хото Улаан-Үдынгөө шанда хүрхэхэ хэн дурагүй байхаб. Энэ үнэтэ бэлэг абахын түлөө шанга тэмсэл болоо. Энэ зайда болоһон урилдаанай эсэстэ Буряадай гүрэнэй конюшнии Округ гэжэ азарга түрүүлээ. Хурдан хүлэгүүдэй эмнэг зан абаринаа айдаггүй эрэлхэг зоригтой басаган Е. Студенцова тэрэнэй жолоо барижа ябаа. Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой «Мирза» гэжэ нэрэтэй морин хоёрдохи һуури эзэлээ.

Хаялта дабажа харайлгаан гүйлгэжэ мүрысөөн мүн лэ олоной анхарал татаа. Энэ мүрысөөндэ түрүүлжэ гараһан мори һоридог моришодой дундаһаа Р. Валеев, һуралгад соohoо Т. Карпова, И. Ангапова гэгшэдтэ физкультура ба спортын республиканска комитедэй шангууд барюулагдаба.

Хонхын абяан хан гэзэд лэ хурдан хүлэгүүд хойно хойноhoo һубарилдан гүйлдэнэ. Үдэрэй дүрбэн часта эхилһэн мори урилдаанай мүрысөөн үдэшын зургаан час болотор үргэлжэжэ, түрүү һуури эзэлһэн моридой соло дуудалга дүүрэв.

Б.Н. НАМДАКОВ.

Ойн баярай нааданай эрхим бүхэшүүл

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Эдэл даа, һур харбаан дээрэ шалгарһан бүхэшүүлнай. 2. Нааданай эрхим бүхэ гэгдэһэн республикын гурба удаа бүрин түтэс чемпион боложо гараһан СССР-эй спортын мастер Геннадий Манжуев.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

ГУРБАН ОЧКОГООР ТҮРҮҮЛБЭ

ФУТБОЛ

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зоны футболистнуудай хоорондо үнгэргэгдэжэ эхилһэн уулзалгын нэгэдэхи дүхэриг (круг) дүүрэхэ тээшээ боложо, түрүү һуурида гараад ябаһан командануудай дунда шанга тулалдаатай мүрысөөнүүд болоно. Ээлжээтэ, арбан хоёрдохи уулзалгын дүн харахада, ёһотойл шанга тулалдаан болоо ха. Эндэ мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд ябаһан Урда-Сахалинай «Сахалин» командада Шэтын футболистнууд айлшалһан байна. Хамгаалга, доботолгоёо һайнаар эмхидхэжэ шадаһан Шэтын футболистнууд талмайн ээдтэ тоо нээлгэнгүй, өөһэдөөшье шүүжэ шадангүй, уулзалгаяа тэнсэлгээр дүүргэхэ болоходоо, нэмэлтэ сагта наадаха болоһон байгаа. Эндэ талмайн ээд 7:6 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, нэгэ очко өөртөө бэшүүлжэ, мүнөө дээрээ хойнонь ороод ябаһан «Сэлэнгэ», «Амур», «Динамо», «Иртыш» командануудһаа гурба-дүрбэн очкогоор урда гараба.

Һүүлэй хэдэн наада ондоо хото городуудай стадион дээрэ үнгэргэжэ ябаһан манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд һала шадамар бэрхээр наадажа эхилбэ гэжэ тэмдэглэе. Шэтын, Эрхүүгэй футболистнуудые өөһэдынь стадион дээрэ шүүһэнэй удаа, «Сэлэнгэ» Хабаровскын футболистнуудта айлшалһан юм. Манай футболистнууд талмайн ээдые 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, урдань ороод ябаһан «Амур» командын футболистнуудые хойноо оруулба гээшэ. «Амур» командын футболистнууд Владивостогой «Луч» командада айлшалхадаа, «бүдэрхэ» баатай болоо. Эндэ талмайн ээд айлшадаа 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараһан байна. Тиигээд ерэхэдээ, «Сэлэнгэ» командада очкогоороо хүсэгдэжэ, сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор хойнонь оробо бшуу.

Барнаулай «Динамо» команда өөрынгөө стадион дээрэ Красноярскын «Автомобилист» командатай наадаһан байна. Талмайн ээд 3:2 тоотойгоор шүүжэ, нэгэ һуури урагшаа дабшаба. Мүн Омскын «Иртыш» Братскын «Сибиряк» командые 2:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

Хэдэ хэдэн наадаяа бирагүйгөөр үнгэргэһэн Томскын «Томлес» команда ээлжээтэ уулзалгаяа Прокопьевскын «Шахтер» командатай үнгэргэһэн. 90 минутын туршада наадаһан эдэнэр тэнсэжэ, нэмэлтэ саг—арба нэгэн метрһээ ялын бүмбэгэнүүдые сохилсоходоо, «Шахтерой» футболистнууд мэргэн байжа, 5:3 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, нэгэ очко бэшүүлээ.

Эрхүүгэй «Аэрофлот» Петропавловск - Камчатскийн хотын «Вулканда» айлшалһан юм. Хүршэнэрнай талмайн ээдые 1:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, хоёр һуури урагшаа дабшаһан байна. Мүн Новосибирскын «Чкаловец», Ангарскын «Старт» командые 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, мүрысөөнэй таблицада байдалаа һайжаруулба.

Үсэгэлдэр манай «Сэлэнгэ» ээлжээтэ наадаяа «Вулкан» командын стадион дээрэ, талмайн ээдтэй үнгэргэһэн байна.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ		Очко
1. «Сахалин»	12	7	3	2	30:18	15: 6	17
2. «Сэлэнгэ»	12	7	0	5	22:17	14: 7	14
3. «Амур»	12	6	2	4	22:13	13: 7	14
4. «Динамо»	12	6	1	5	33:29	17:10	13
5. «Иртыш»	12	6	1	5	25:20	13: 8	13
6. «Томлес»	12	6	0	6	24:21	12: 7	12
7. «Вулкан»	12	4	3	5	28:27	9:10	11
8. «Луч»	12	5	0	7	34:34	14:11	10
9. «Автомобилист»	12	3	3	6	31:28	17:18	9
10. «Чкаловец»	12	4	1	7	27:28	10:17	9
11. СКА (Х)	12	2	4	6	33:25	15:18	8
12. «Старт»	12	3	2	7	21:31	8:14	8
13. «Аэрофлот»	12	3	1	8	23:29	12:17	7
14. СКА (Шэтэ)	12	2	2	8	36:38	11:10	6
15. «Шахтер»	12	1	4	7	27:31	5:11	6
16. «Сибиряк»	12	2	2	8	36:38	4:11	6

АЖАГЛАЛТА: «Бүмбэгэ» гэһэн хүсэнэгтэ үгтэһэн тоонуудые игэжэ ойлгохо: түрүүшынхинь—нэмэлтэ сагтайгаар оруулагдаһан бүхы бүмбэгэ. Хоёрдохи—90 минутын туршада сохигдожо оруулагдаһан бүмбэгэнүүдэй тоо.

ВИТИМ ГОЛОЙ ҺОНИН

МАГТААЛДА ХҮРТЭБЭ

Витимэй коопзверопромхозой ан харууһалагшад байгша оной түрүүшын хахад жэлые ажалай амжалтаар угтаба. Ангай арһа бэлдэхэ даабаряа 150 процентдэ хүргэһэн, тэрэнээ худалдаха түсэбөө 106,5 процент дүүргэһэн байха юм.

Ангай фермын коллектив халтар хара үнэгэдөө гүлгэлүүлжэ дүүргэбэ. Үнэгэн бүхэнһөө 3,4 гүлгэ абаха түсэбтэй байбал, 660 ангайнгаа толгой бүхэнһөө 3,6 гүлгэ абаа. Фермын түрүү хүдэлмэришэн Зинаида Александровна Шахова социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, ан бүхэнһөө дүрбэн гүлгэ абажа тэнжээгээ.

Түсэбтэ даабаряа эрхим һайнаар дүүргэһэнэйнгөө түлөө ан үсхэбэрилэгшэд Валентина Федоровна Емельянова, Прасковья Сергеевна Петрова, Любовь Гавриловна Бердюгина, ангуушад Герасим Трофимович Ланцев, Иннокентий Степанович Конечных гэгшэд предприятиин дирекциин зүгһөө магтаалда хүртэбэ.

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ хүдэлмэришэднай хамсыгаа шаман хүдэлжэ, ажалай ехэ амжалта туйлаха зорилготой,— гэжэ тус предприятиин директор нүхэр Гуляев хэлэнэ.

АШАА ЗӨӨЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Амарай пароходствын гол мүрэнэй транспортын Романовскын участогай самоходно баржа Витим голоор Муйска причалда хүрэжэ ерээ. Тэрэ 290 тонно ашаа эндэ асарһан байна. Тэрэнэй һөөргөө бусаха гэхэдэ, уһан татажа, гүйхэн болоһон байба. Предприятиин хүтэлбэрилэгшэд Витимые уруудан ашаа зөөхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Ингэжэ энэ баржа Эрхүүгэй областиин Бодайбогой алта малтагшадта шухала хэрэгтэй ашаа абажа, замаа үргэлжэлүүлбэ.

Б. АЛЕКСАНДРОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Вьетнамай Демократическа Республикын партийно-правительственна делегациин Москвада айлшалжа байһан тухай материалнууд. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Партийна комитедүүдэй Пленумүүдһээ. «Алмаха, хинаха—коммунис ёһо гурим»—И. Черняковай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: Хилын саанаһаа.

Дүрбэдхи хуудаһанда: Элдэб һонин. «Уншагшад мэдэсэнэ»—подборко.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон·телеграф·радио

ПРАГА

ПРАГАДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

КПЧ-гэй Генеральна секретарь Г. Гусак. ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерстой июлиин 9-дэ эндэ уулзаба. ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор. хөөрэлдөөнүүдэй үедэ чехословак-американ харилсаанай асуудалнууд, ондо ондоо ниитын байгуулалтатай оронуудай хоорондо аша үрэ ехэтэй харилсаа тогтоохо арга олгоһон уласхоорондын байдалтай нягта холбоотой асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Энэл үдэр ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек, США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс чехословак-американ консулой хэлсээндэ гар табиһан байха юм.

ПРАГА

Хэлсээндэ гар табигдаба

ТАСС

ЧССР-эй гададын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек, албанай хэрэгээр Прагада нээгдэһэн США-гай секретарь У. Роджерс ЧССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ Чехословак-американ консулой хэлсээндэ гар табяа. СССР-эй гүрэнэй элитэ ажал ябуулагшад, Чехословакиин МИД-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, США-һаа ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд А. Шерер, чехословак ба хариин гүрэнүүдэй журналистнууд гар табилгын баяр ёһололдо хабаадаа.

Хэлсээндэ гар табигдаһанай һүүлээр ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр, США-гай гүрэнэй секретарь үгэ андалдан хэлэхэдээ, ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо гуримуудай үндэһэ һуури дээрэ харилсаагаа саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

БУДАПЕШТ

Хани халуун оршон байдалда

ТАСС

ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар албанай хэрэгээр Венгриин Арадай Республикада ерээд байһан Индиин Национальна конгресс гэдэг партиин түрүүлэгшэ доктор Шанкар Даял Шарматай июлиин 9-дэ уулзажа хөөрэлдэбэ.

Энэ үдэртөө Индиһээ ерэһэн хүндэтэ айлшан Венгриин Революционно хүдэлмэришэн-таряашанай правительствын Түрүүлэгшэ Ене Фогтой, Эсэгэ ороноо хамгаалха арадай фронтын Бүхэвенгриин Соведэй Түрүүлэгшэ Дьюла Каллаитай уулзаһан байгаа.

Хөөрэлдөөнүүд хани халуун, нүхэрэй ёһоной оршом байдалда үнгэрөө.

БЕЛГРАД

СФРЮ-гэй Президиумэй заседани

ТАСС

Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президиумэй заседани президент И. Броз Титын түрүүлэлгэ доро Бриондо болобо. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар Хельсинкидэ болоһон ниитэ европын зүблөөнэй түрүүшын шатын хүдэлмэри тухай Югославиин гадаадын хэрэгүүдэй талаар союзна секретарь М. Минич Президиумдэ мэдээсэбэ. Зүблөөн дээрэ Югославиин делегациин ажал ябуулгые СФРЮ-гэй Президиум һайшаагаа.

Ямаршье бүлэглэлдэ ородоггүй оронуудай гүрэнүүдэй, правительствануудай толгойлогшонорой конференцидэ бэлэдхэл хэлгые СФРЮ-гэй Президиум хаража үзөөд, һайшааха зуураа, саашадаа ямар хүдэлмэри хэхыень И. Броз Титын толгойлдог делегацида даалгаа.

ҮРГЭНӨӨР ҺАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

Уласхоорондын аюулгүй байдалай ба буу зэбсэг хуряахын түлөө, национальна бэеэ дааһан байдалай, харилсаа холбооной, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессые байгша оной намар зарлаха тухай Эб найдамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй шиидхэбэриие дэлхэйн олониитэ халуунаар дэмжэнэ. Эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай ба бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэдэг политическэ ниитын хүсэнүүдэй оролдолго хэшээлые нэгэдүүлгэдэ нүлөөлхые оролдон, эгээн элдэб эмхинүүдэй түлөөлэгшэд. ондо ондоо политическэ хараа бодолтой хүнүүд Москвада зарлагдахаяа байһан бүхэдэлхэйн конгрессые һайшааха зуураа, тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсахаар бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлнэ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөнэй Финляндиин нислэл хотодо үнгэргэгдэжэ, манай түбидэ бата бэхи эб найрамдал, аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангахын тула зүблөөндэ хабаадагшадай бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхээр бэлэн байһанаа мэдүүлһэнтэйнь дашарамдуулан, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс дэмжэлгын хүдэлөөн улам үргэдэжэ байна.

СОФИ. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада зарлагдаһан бүхэдэлхэйн конгресс бата бэхи эб найрамдал хангаха, арадуудай хоорондо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо тогтоохо хэрэгтэ эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада зарлагдаха бүхэдэлхэйн конгресс туйлай ехэ удха шанартай гэзд найдажа байһанаа болгар арад мэдүүлнэ гэзд Болгариин парламент хоорондын бүлэгэй эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ олон миллион хүнэй оролдолго гаргажа байһыень конгресс элирхэйлэн гэршэлнэ гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ПРАГА. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресстэ. энэ дээдэ хуралдаанда Чехословакиин бэлэдхэлгэдэ зорюулагдаһан семинар эндэ болобо. Бүхэдэлхэйн конгресстэ бэлэдхэл хэхэ Чехословакиин комитедэй секретарь. Эб найрамдалай чешскэ Соведэй түрүүлэгшэ А. Стейскал элидхэл хэбэ. СССР-эй Национальна фронтын Центральна Комитет энэ семинар эмхидхээ.

БЕРЛИН. Югославиин арадай-сүлөөлэлгын дайнай тэмсэлшэдэй нэгэдэлэй холбоон, фашизмда эсэргүү ГДР-тэхи эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй тэмсэлшэдэй комитет эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, түгшүүрил һуларуулгын, буу зэбсэг хуряалгын хэрэгэй ашa туһада эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс Москвада амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ али болохоор туһа хүргэхые хүсэнэ гэзд Югославиин тус эмхиин делегациин ГДР-тэ һаяхан ерээд ошоһон тухай коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

ГАВАНА. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресстэ хабаадалгада бэлэдхэл хэхэ Кубын комитет эндэ байгуулагдаа.

Кубын Компартиин ЦК-гай гэшүүн, эб найрамдалай ба арадуудай бэеэ дааһан байдалай түлөө хүдэлөөнэй президент Хуан Маринельо энээндэ зорюулан үнгэргэгдэһэн баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, болохоёо байгаа дээдэ хуралдаан дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай гэзд тэрэ тэмдэглээ.

ЛОНДОН. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болохо бүхэдэлхэйн конгресстэ Англиин олониитэ ехэ анхаралаа хандуулна гэзд Европын аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө Англиин комитедэй түлөөлэгшэ Г. Шаффер, ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, мэдүүлбэ.

Москвада болохо конгресстэ, наада захынь абахада, 100 хүнһөө бүридэһэн Англиин делегаци хабаадаха байна. Гол түлэб национальна профсоюзуудай, шажан мүргэлэй ба политическэ эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, соёлой ажал ябуулагшад тэрэ тоодо орохо юм.

(ТАСС).

БАГДАД

Трибуналай шиидхэбэри

ТАСС

Энэ жэлэй июлиин 1-дэ орон дотор гүрэнэй урбалта хэхээр һэдэһэн хоёрдохи бүлэг хүнүүдые саазалха гэһэн шиидхэбэри тусхай трибунал гаргаа. Ирагай Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин гэшүүн байһан Мухаммед Фадель болон аюулгүйе сахиха албанай 12 офицер тухайда гаргагдаһан шиидхэбэри бэелүүлэгдээ гэзд эндэ тусхайтаар соносхогдоо. Ирагай Революционно командованиин Соведэй гэшүүн байһан Авдель-Халек Ас-Саммаран гэгшые саазалангүй, бүхы наһан соонь түрмэдэ һуулгахаар шиидхэгдэһэн байна.

КАРАКАС

ВЕНЕСУЭЛЫН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Венесуэлын Коммунис партиин ЦК-гай пленум эндэ болобо. КПВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Гильермо Гарсиа Понсе элидхэл хээ.

«Бата бэхи эб найрамдал тогтоохо зорилготойгоор Советскэ Союзай бэелүүлжэ байһан политикые бидэ, Венесуэлын коммунистнууд, халуунаар дэмжэнэбди, — гэжэ пленумдэ хабаадагшадай нэгэн һаналтайгаар һайшааһан элидхэл дотор хэлэгдэнэ. —Нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр США-да ерээд бусалгые һайшаанабди. Энэ хадаа ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха хэрэгтэ СССР-эй хэжэ байһан туйлай ехэ туһа нэмэри болоно».

Латиин Америкэдэхи байдал тухайда элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ болоһон гол шухала хубилалтанууд—Кубын революциин бэхижэн хүгжэлгэ, Чилидэ арадай нэгэдэлэй илалта, империализмда эсэргүү Перудэхи, Панамадахи ябуулганууд. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай зэргэнүүдэй нягтаран жагсалга — энэ райондохи хүсэнүүдэй шэнэ тэнсүүри бии болгоо гэзд тэрэ тэмдэглээ. Туйлаһан амжалтануудаа сахин хамгаалхын, империализмда эсэргүү тэмсэлээ улам үргэдхэхын, хариин монополинуудта шэнэ сохилто хэхын тула хүдэлмэришэн анги, революционно ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүд нэгэдэлээ улам бэхижүүлхэ зэргэтэй гэжэ Гильермо Гарсиа Понсе мэдүүлбэ. Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө хүдэлмэришэн ангиин ба империализмда эсэргүү хүдэлөөнэй эб ее таһалха гэһэн харата ажал ябуулгые, тэдэнэй дээрэлхүү балмад аашые, Советскэ Союзда харша ябуулгануудыень пленумдэ хабаадагшад эрид буруушааһан байна.

Венесуэлэ Куба хоёрой хоорондохи харилсаае дары түргөөр һайжаруулха шухала гэжэ КПВ-гэй ЦК-гай пленум тэмдэглэхэ зуураа, Чилиин Арадай нэгэдэлэй правительстватай, мүн демократическа эрхэ сүлөөгөө һэргээхын түлөө Уругвайн арадай тэмсэлтэй Венесуэлын коммунистнуудай һанал нэгэтэй байһан тухай мэдүүлээ.

ИСЛАМАБАД

Пакистанай президентын мэдүүлгэ

ТАСС

Урда Азиин районда бата бэхи эб найрамдал хангахын тула Бангладешые мэдэхээр Пакистан бэлэн гэжэ Пакистанай президент З. А. Бхутто Национальна ассамблей дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Хэрбээ манай түби дээрэ боложо байһан хубилалтануудые бодотоор ойлгоогүй гээшэ haамнай, эндэхи бүхы оронуудай хоорондын харилсаан һуларха байна гэжэ тэрэ хэлээ.

«Шухала хэрэгтэй болоходонь», Бангладешые мэдэрхэ эрхэ олгоһон мандат правительствада барюулхыень З. А. Бхутто Национальна ассамблейн гэшүүдые уряалһан байна. Гэхэтэй хамта, плендэ абтаһан пакистан сэрэгшэд тухай асуудал шиидхэлгэһээ Бангладешые мэдэрэлгэ дулдыдаха байна гээд Пакистанай президент тэмдэглэбэ.

ЛУСАКА

Замбиин Президентын мэдүүлгэ

ТАСС

Булимтаран эзэмдэһэн араб газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые дары түргөөр гаргаха тухай Замбиин президент Кеннет Каунда хэлэбэ. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой тогтоолые хэлбэришэгүй бэелүүлһэнэй ашаар Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудал шиидхэгдэхэ ёһотой гээд тэрэ тэмдэглээ. Египедэй Араб Республикын элшэн сайдтай Замбида уулзажа хөөрэлдэхэ үедөө президент энээн тухайда хэлэһэн байна.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — һүүлэй һонин. 14.45 — **үнгэтэ телевидени.** «Дактари» — США-гай телевизионно уран һайханай фильм. (17-дохи сери). «Кларенс бусаба». 15.30 — **үнгэтэ телевидени.** «Дуун ба дуушан». Иван Скобцев. 16.10 — **үнгэтэ телевидени.** Футболоор СССР-эй Кубогой түлөө мүрысөөн. Финалай 1—4 хуби. ЦСКА — «Динамо (Киев). Хоёрдохи тайм (суранзан бэшэлгэ). 17.00 — «Опасный поворот» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — забһарлалга. 19.40 — **үнгэтэ телевидени.** Хүнгэн атлетикээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. 20.25 — **үнгэтэ телевидени.** «Тени исчезают в полдень» — телевизионно уран һайханай фильм (5-дахи сери).

Улаан-Үдэ харуулна:

21.30 — телепанорама (ородоор, буряадаар дамжуулагдаха). 22.05 — «Манай айлшад» — Владивостогой Горькиин нэрэмжэтэ драматическа театр.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:
г. Улан-Үдэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редакция — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат—66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 68-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.